
PRIROČNIK ZA IZDELAVO ZAKLJUČNIH DEL NA ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH PRVE IN DRUGE STOPNJE

---

1. DECEMBER 2025

UNIVERZA V MARIBORU
PEDAGOŠKA FAKULTETA

Vsebina

1 VRSTE ZAKLJUČNIH DEL	3
2 PROCESI ZAKLJUČNIH DEL	4
2.1 ZAČETNA OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	5
2.2 IZDELAVA DISPOZICIJE ZAKLJUČNEGA DELA	7
2.3 POSTOPKI ODDAJE DISPOZICIJE OZ. TEME ZAKLJUČNEGA DELA	8
2.4 PROUČEVANJE VIROV	12
2.5 DOKONČNA OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	13
2.6 PISANJE ZAKLJUČNEGA DELA	14
2.7 POSTOPKI ODDAJE ZAKLJUČNIH DEL	15
2.8 POSTOPEK ZAGOVORA ZAKLJUČNIH DEL	16
3 METODOLOŠKA OPREDELITEV	19
3.1 RAZISKOVALNE METODE	19
3.2 RAZISKOVALNI VZOREC	19
3.3 POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV	20
3.4 POSTOPKI OBDELAVE PODATKOV	22
4 PRIMERI ZAKLJUČNIH DEL	26
4.1 PRIMER TEORETIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA	26
4.2 PRIMER EMPIRIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA	32
4.3 PRIMER PRAKTIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA	41
5 POSEBNOSTI ZAKLJUČNIH DEL NA ŠTUDIJSKEM PROGRAMU LIKOVNA PEDAGOGIKA	53
6 POSEBNOSTI ZAKLJUČNIH DEL NA ŠTUDIJSKEM PROGRAMU GLASBENA PEDAGOGIKA	55
7 OPREDELITEV AVTORSKIH PRAVIC	57
8 UPORABA VIROV	59
8.1 SPLOŠNO O UPORABI VIROV	59
8.2 UPORABA ORODIJ UMETNE INTELIGENCE	60
8.3 PRAVILA NAVAJANJA VIROV	64
8.3.1 PREVZEMANJE	64
8.3.2 DOKUMENTIRANJE	67

1 VRSTE ZAKLJUČNIH DEL

Zaključna dela so različna, kakor so različni raziskovalni problemi in metodologije njihovega proučevanja. V skladu z različnimi kriteriji obstajajo različna razvrščanja, najbolj pa je uveljavljena, tako na področju naravoslovnih kot družboslovno-humanističnih znanosti, delitev na **teoretična** in **empirična** zaključna dela. Na nekaterih svojstveno interdisciplinarnih področjih (npr. izobraževanje na razredni stopnji, izobraževanje na predšolski vzgoji) pa obstajajo tudi **praktična** zaključna dela.

a) Teoretično zaključno delo

Je delo, ki nastane na osnovi študija literature; temeljni instrument zbiranja podatkov je torej literatura. Študent¹ odgovarja na zastavljena raziskovalna vprašanja tako, da analizira in primerja dosedanja znanstvena spoznanja o raziskovalnem problemu. Pri tem odkriva podobnosti in razlike, izpeljuje temeljne ugotovitve, sinteze in predloge.

b) Empirično zaključno delo

Je delo, ki nastane na osnovi empirično (izkustveno) zbranih podatkov, in sicer z različnimi instrumenti (npr. z vprašalniki, ocenjevalnimi lestvicami, preizkusi znanja, testi sposobnosti).

Študent na osnovi proučene literature, ki je predstavljena v prvem, teoretičnem delu, opredeli raziskovalna vprašanja in/ali hipoteze, katerih empirična verifikacija je razvidna iz drugega, empiričnega dela zaključnega dela.

Tudi če gre za empirično zaključno delo, se torej ne moremo izogniti temeljitemu proučevanju literature in s tem korektnemu upoštevanju dosedanjih spoznanj pri nadaljnjem empiričnem raziskovanju.

c) Praktično zaključno delo

Je delo, ki nastane na osnovi aplikacije novih pedagoških pristopov in idej v neposredni pedagoški praksi na način, ki nedvoumno predstavlja svojstven prispevek k izbranemu

---

¹ Vsi izrazi v tem dokumentu, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, veljajo kot nevtralni za ženski in moški spol.

strokovnemu področju. Praktično zaključno delo pomeni preizkus teoretičnih ali empiričnih spoznanj, pogosto obojih hkrati, v pedagoški praksi.

Tudi v praktičnem zaključnem delu mora študent v teoretičnem delu zaključnega dela proučiti literaturo izbranega področja in poiskati ustrezna izhodišča za njegova nadaljnja praktična ravnanja.

Osrednji del predstavlja podroben opis aplikacije (npr. projektno delo, eksperimentalno delo, učna pot, uporabno učilo in pripomoček, didaktične igre, računalniške simulacije). Zaželeno je, da deskriptivni prikaz aplikacije temelji na empirični verifikaciji, ki vključuje ustrezno (kvalitativno, kvantitativno ali kombinirano) metodologijo.

Celoten proces lahko študent izvede tudi obratno, tako da najprej v praksi preizkusi načrtovane ideje in na koncu verificira preizkušeno na ustrezen empirični način.

2 PROCESI ZAKLJUČNIH DEL

Zaključna dela temeljijo na **raziskovanju** (teoretičnem, empiričnem oz. obojem hkrati), za katerega velja, da je za razliko od vsakdanjega raziskovanja načrtno in sistematično delo, ki poteka v **več fazah**, in sicer:

1. Začetna opredelitev raziskovalnega problema
2. Študij virov
3. Dokončna opredelitev raziskovalnega problema
4. Izvedba raziskovanja
5. Pisanje poročila

Navedene faze se v raziskovalni praksi ne odvijajo povsem sukcesivno. Glede na naravo raziskovalnega problema prihaja do njihovega združevanja, ponavljanja in **prepletanja**, na primer:

- študij virov poteka kontinuirano vse do konca raziskave;

- obdelavo (v primeru empiričnega zaključnega dela) nekaterih podatkov opravimo, preden smo končali z zbiranjem nekaterih drugih podatkov, in jo lahko izpopolnujemo v času interpretacije;
- s pisanjem poročila pričnemo, ko raziskavo še izvajamo.

Vsako fazo nastajanja zaključnih del v nadaljevanju podrobno predstavljamo.

2.1 ZAČETNA OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

To je faza, v okviru katere študent po posvetu s predvidenim mentorjem:

- izbere temo;
- išče, pregleda vire;
- izdela dispozicijo zaključnega dela in jo odda v referat UM PEF.

Kriteriji izbora teme

Študent lahko izbere lastno temo, ki pa mora izhajati iz vsebin učnih enot vpisane študijske smeri.

Pri izboru teme v okviru omenjene formalnopravne vsebinske usmeritve je dobro upoštevati še naslednje kriterije:

- osebni interes in s tem domnevno boljše poznavanje problema;
- aktualnost problema;
- koristnost obravnave problema za prakso;
- prednost problemov, ki niso pogosto predmet raziskovanja;
- možnost dostopa in proučevanja virov.

Iskanje in pregled virov

Izbira teme za raziskovalno delo je pomembna odločitev, ki prinaša odgovornost, saj vključuje večmesečno samostojno delo. To delo ni le časovno in psihološko zahtevno, ampak lahko

povzroči tudi morebitne finančne obremenitve. Da bo izbira teme ustrezala zastavljenim ciljem, sta v prvi fazi pomembna temeljito iskanje in pregled različnih virov, kot so:

- monografske publikacije: knjige, zborniki, enciklopedije, slovarji, leksikoni,
- serijske publikacije: članki v strokovnih in poljudnih revijah, poglavja v zbornikih, prispevki v dnevnih časopisih,
- zaključna dela (magistrska dela, doktorske disertacije) in študijsko gradivo,
- neknjižno gradivo: brošure, notno gradivo, avdio- in videoposnetki,
- elektronski viri: e-knjige, e-revije, znanstvene baze podatkov, spletni dokumenti, spletni arhivi,
- drugi viri: medijske oddaje, pravni dokumenti, arhivi, zavodi.

Dostop do teh virov je danes veliko enostavnejši kot kadarkoli prej:

- Domače in univerzitetne knjižnice z digitalnimi katalogi, kot je COBISS.SI, omogočajo iskanje gradiva na daljavo.
- Digitalne baze podatkov, kot so JSTOR, PubMed, Web of Science, Eric, Scopus, Pro Quest ipd., nudijo obsežen dostop do recenziranih akademskih člankov. Te baze so na univerzitetnem nivoju prosto dostopne za vse študente.
- Internet: poleg tradicionalnih virov so na voljo različne platforme za akademsko sodelovanje in deljenje, npr. Google Scholar, ki omogočajo dostop do trenutnih raziskav in diskusij v akademski skupnosti. Na voljo so tudi različna orodja, ki vključujejo umetno inteligenco, npr. Elicit, Consensus, Perplexity, Sci Space, in jih lahko uporabljamo za iskanje virov, hkrati pa je treba pri uporabi teh orodij preveriti, ali viri zares obstajajo in ali povzetki, ki jih navajajo orodja umetne inteligence, odražajo dejansko vsebino virov.
- Knjigarne in e-knjigarne omogočajo hiter dostop do širokega nabora publikacij.
- Drugi izobraževalni in raziskovalni viri, kot so muzeji, arhivi in zasebni raziskovalni inštituti.

Pri uporabi spletnih virov je potrebna previdnost, saj vse informacije niso enako zanesljive. Nujno je preverjanje avtentičnosti virov, zlasti če ti niso del recenziranih publikacij. Prav tako

je nujno preverjanje avtentičnosti informacij, če pri iskanju virov uporabljamo generativno umetno inteligenco, npr. Chat GPT, Bing AI, Gemini.

V prvi fazi raziskovanja se študent osredotoča predvsem na površinski pregled pridobljenih virov, da identificira že raziskane vidike problema in pregleda literaturo, ki se nanaša na izbrano temo. Na ta način lahko odkrije nove, do tedaj neznane vire, ki so relevantni za raziskavo.

2.2 IZDELAVA DISPOZICIJE ZAKLJUČNEGA DELA

Študent izdelava dispozicijo zaključnega dela v skladu z navodili v tem poglavju. Študent v dispoziciji izbrani raziskovalni problem okvirno vsebinsko (kaj?) in metodološko (kako?) opredeli.

Dispozicija zaključnih del 1. in 2. stopnje

Zaključna dela na 1. stopnji so samo na visokošolskih študijskih programih.

Za izdelavo dispozicije ima študent na voljo **obrazec**. Pomembno je, da dispozicija vsebuje:

- Naslov teme
- Teoretična izhodišča oz. opis problema
- Namen oz. cilji, predpostavke
- Predvidena metodologija dela
- Predvidena struktura oz. kazalo
- Seznam predvidenih virov oz. literature

Naslov naj bo jedrnat in informativen, omejen na največ 10 besed, ki jasno odražajo osrednjo temo in namen raziskave. **Teoretična izhodišča oz. opis problema** v obsegu od 1500 do 2500 znakov (brez presledkov) naj vključuje kratek pregled ključnih znanstvenih spoznanj, ki so relevantna za temo raziskave. Poudarek naj bo na dosedanjih študijah in teorijah, ki so aktualne in pomembne za razumevanje izbranega problema. Cilj tega razdelka je podati jasen in strnjen okvir problema, ki ga bo raziskava naslavljala. Razdelek naj se oblikuje po principu lijaka, od splošnega k specifičnemu. **Namen oz. cilji in predpostavke** naj bodo v obsegu od 400

do 800 znakov (brez presledkov). Namen predstavlja tisto, kar želimo z raziskavo doseči. Na podlagi namena naj se opredelijo raziskovalna vprašanja in/ali hipoteze, ki jih bo študent testiral. Opredelitev raziskovalnih vprašanj in/ali hipotez je ključni del raziskovalnega procesa, ki bo vodil nadaljnjo metodologijo in analizo. **Predvidena metodologija dela** naj obsega od 400 do 800 znakov (brez presledkov), študent naj opiše raziskovalne metode, vzorec, merski instrument, postopke zbiranja podatkov in metode obdelave podatkov. Ta razdelek naj jasno določi, kako bo študent pristopil k zbiranju in analizi podatkov, vključno z morebitnimi statističnimi tehnikami, ki bodo uporabljene. **Kazalo** naj vključuje nivojsko številčena poglavja in podpoglavja, ki se raztezajo od uvoda do zaključka. Struktura naj jasno odraža organizacijo dela in omogoča bralcu lažje sledenje raziskovalnemu procesu. **Seznam virov oz. literature** (najmanj 20 del), ki jo bo študent predvidoma uporabljal, je urejen v skladu z APA-standardom in slovenskim pravopisom, literatura naj bo sodobna z izjemo navedbe temeljnih del.

K dispoziciji zaključnega dela študent priloži izjavo prevajalca o prevodu naslova zaključnega dela v angleški jezik (Priloga 2) ter izjavo lektorja o naslovu in dispoziciji zaključnega dela (Priloga 3).

2.3 POSTOPKI ODDAJE DISPOZICIJE OZ. TEME ZAKLJUČNEGA DELA

PRIJAVA TEME ZAKLJUČNEGA DELA

Študent študijskega programa 1. ali 2. stopnje začne s postopkom prijave teme zaključnega dela v obdobju, ki je za opravljanje zaključnega dela določeno z akreditiranim študijskim programom, vendar najkasneje v prvi polovici zadnjega semestra zadnjega letnika študija. **Študent je dolžan do 31. marca** prijaviti izbrano temo.

Študent izbere temo zaključnega dela na osnovi razpisanih tem ali po lastni presoji v dogovoru s predvidenim mentorjem. Pred prijavo teme mora pridobiti soglasje predvidenega mentorja in njegovo strinjanje z mentorstvom ter soglasje morebitnega somentorja. Tema zaključnega dela mora biti vsebinsko povezana s študijskim programom, po katerem študent zaključuje študij.

Zaključno delo lahko s soglasjem Komisije za študijske zadeve Senata UM PEF skupaj pripravita tudi dva ali več študentov, pri čemer mora biti tako iz prijave teme vsakega posameznega študenta kot tudi iz zaključnega dela razvidno, da gre za skupno delo, viden pa mora biti tudi prispevek in obseg dela vsakega posameznega člana skupine.

Če študent teme ne prijavi do 31. marca zadnjega letnika, ga Služba za študentske zadeve UM PEF pozove, da **v roku 15 dni** od prejema poziva to stori. V kolikor študent v roku dveh let od zaključka zadnjega letnika ne bo zagovarjal teme zaključnega dela, se mu lahko v primeru spremembe študijskega programa določijo nove obveznosti, ki jih bo moral opraviti pred zaključkom študija.

a) Postopek prijave teme zaključnega dela

Študent pošlje z elektronskega naslova ime.priimek@student.um.si izpolnjen obrazec *Prijava teme zaključnega dela*, skupaj z zahtevanimi prilogami (dispozicija in izjava prevajalca) na elektronski naslov predvidenega mentorja (in morebitnega somentorja) ter istočasno na referat.pef@um.si. Ko bo dispozicija potrjena, bo izpisan in posredovan sklep o potrjeni dispoziciji študent prejel z elektronskim obvestilom, ki bo vključevalo sklep o veljavnosti teme zaključnega dela. Dispozicija diplomskega dela naj praviloma vsebuje:

- naslov teme (v slovenskem in angleškem jeziku);
- opredelitev oz. opis problema, ki je predmet diplomskega dela;
- namen, cilje, predpostavke;
- predvideno metodologijo zaključnega dela;
- predvideno strukturo poglavij (kazalo);
- seznam predvidene literature in virov.

b) Postopek prijave teme zaključnega dela, ki ga skupaj pripravljata dva ali več študentov

Študenta, ki želita skupaj pripravljati skupno zaključno delo, pošljeta prošnjo za skupno izdelavo zaključnega dela na Komisijo za študijske zadeve Senata UM PEF. Prošnji mora biti priloženo soglasje mentorja, da se strinja s skupno izdelavo zaključnega dela dveh ali več študentov.

Po prejemu sklepa Komisije za študijske zadeve Senata UM PEF pošlje vsak študent z elektronskega naslova ime.priimek@student.um.si izpolnjen obrazec *Prijava teme zaključnega dela* skupaj z zahtevanimi prilogami (dispozicija in izjava prevajalca) na elektronski naslov predvidenega mentorja (in morebitnega somentorja) ter istočasno na referat.pef@um.si. Ko bo dispozicija potrjena, bo izpisan in posredovan sklep o potrjeni dispoziciji študent prejel z elektronskim obvestilom, ki bo vključevalo sklep o veljavnosti teme zaključnega dela. Dispozicija diplomskega dela naj praviloma vsebuje:

- naslov teme (v slovenskem in angleškem jeziku);
- opredelitev oz. opis problema, ki je predmet diplomskega dela;
- namen, cilje, predpostavke;
- predvideno metodologijo zaključnega dela;
- predvideno strukturo poglavij (kazalo);
- seznam predvidene literature in virov.

POTRDITEV TEME ZAKLJUČNEGA DELA

Ko pristojni referat prejme prijavo teme zaključnega dela, preveri, ali študent izpolnjuje pogoje za njeno prijavo. V primeru, ko študent izpolnjuje pogoje za prijavo teme, pristojni referat **v roku 5 delovnih dni** od prejema popolne vloge le-to z vsemi prilogami posreduje predstojniku oddelka oz. vodji študijskega programa.

Predstojnik oddelka oz. vodja študijskega programa **v roku 5 delovnih dni** poda pisno soglasje k temi, mentorju in morebitnemu somentorju, lahko pa predlaga spremembo teme oz. vsebine zaključnega dela ali predlaga drugega mentorja oz. somentorja. V slednjem primeru o tem obvesti predlaganega mentorja in študenta ter zahteva ustrezno dopolnitev prijave, v kateri se navede tudi rok za dopolnitev. V primeru, kadar je predstojnik oddelka oz. vodja študijskega programa hkrati tudi mentor ali somentor, v skladu s tem odstavkom obravnava prijavo teme druga pristojna oseba.

Predlagano temo zaključnega dela s potrjenim mentorjem in somentorjem preveri dekan oz. pristojni prodekan, ki lahko prijavo teme v roku **5 delovnih dni** vrne mentorju ali študentu v dopolnitev. Hkrati določi tudi rok, v katerem je treba vlogo dopolniti. Če nima pripomb, **v roku**

5 delovnih dni izda sklep o zaključnem delu. V kolikor je za mentorja ali somentorja imenovan dekan članice UM, predlagano temo zaključnega dela preveri pristojni prodekan.

Originalni izvod sklepa o zaključnem delu pristojni referat pošlje študentu, kopijo sklepa mentorju in morebitnemu somentorju, en izvod pa arhivira in hkrati vodi evidenco izdanih sklepov o zaključnem delu.

Rok za izdelavo in oddajo zaključnega dela na študijskih programih 1. in 2. stopnje je eno leto od dneva izdaje sklepa o zaključnem delu. Rok se navede v sklepu o zaključnem delu.

PODALJŠANJE TEME ZAKLJUČNEGA DELA

Študent lahko pred potekom roka za izdelavo zaključnega dela, določenega s sklepom o zaključnem delu, v pristojni referat vloži vlogo za podaljšanje roka veljavnosti teme. O vlogi skladno s tretjim odstavkom 7. člena *Pravilnika o postopku priprave in zagovora zaključnega dela na študijskih programih prve in druge stopnje Univerze v Mariboru* odločata dekan ali pristojni prodekan, ki lahko na osnovi utemeljenih razlogov, ki so razvidni iz vloge študenta, in na podlagi presoje aktualnosti teme podaljšata veljavnost teme za največ eno leto. Podaljšani rok veljavnosti teme se navede v sklepu o podaljšanju veljavnosti teme.

POTEK TEME ZAKLJUČNEGA DELA

Če študent do roka za izdelavo zaključnega dela ne odda zaključnega dela in pred potekom roka prav tako ne odda vloge za podaljšanje veljavnosti teme, pristojni referat članice izda sklep o zaustavitvi postopka, študent pa mora pričeti postopek za prijavo nove teme zaključnega dela, ki je po vsebini lahko enaka predhodno odobreni temi, v kolikor še ni bila dodeljena drugemu študentu.

SPREMEMBA TEME ZAKLJUČNEGA DELA

Kandidat, mentor ali somentor lahko med pisanjem zaključnega dela predlagajo spremembo naslova odobrene teme. Če ostane pretežni del vsebine teme nespremenjen, potrdi spremembo naslova predstojnik oddelka oz. vodja študijskega programa in pristojni prodekan, hkrati pa kandidat s posebnim obrazcem *Prijava spremembe teme zaključnega dela* –

sprememba naslova o tem obvesti pristojni referat, ki vodi evidenco odobrenih tem zaključnih del.

Če se med pisanjem zaključnega dela pojavi utemeljen razlog, ki kaže na to, da sodelovanje med mentorjem (somentorjem) in kandidatom ne bo več mogoče ali kadar predvideni mentor ali somentor prenehata sodelovati s fakulteto, imata kandidat in mentor (somentor) pravico zahtevati spremembo. O tem pisno obvestita pristojni referat in predstojnika oddelka oz. vodjo študijskega programa, ki lahko v dogovoru s pristojnim prodekanom potrdi zamenjavo mentorja ali somentorja na ustreznem obrazcu *Prijava spremembe teme zaključnega dela – sprememba mentorja ali/in somentorja*. Kadar kandidat enostransko odstopi od prijavljene teme in/ali dodeljenega mentorja, mora o tem pisno obvestiti mentorja in pristojni referat.

2.4 PROUČEVANJE VIROV

V prvi fazi, ki je v funkciji snovanja teme in izdelave dispozicije, študent pozornost nameni iskanju in pregledovanju virov. V drugi fazi, pa tudi v naslednjih, tega sicer ne opusti, je pa težišče odslej naprej na **temeljitem študiju**, ki traja vse do konca izdelave zaključnega dela. Gre za natančno in kritično proučevanje literature, ki sloni na treh jezikovnih spretnostih, in sicer **branju**, **izpisovanju** in **dokumentiranju**. Poglejmo na kratko vsako posebej:

- a) Najprej je na vrsti **pregledno branje** besedila (študent pregleda naslovnico, kazalo, seznam literature, mnenje recenzentov, uvod), sledi **selektivno** (diagonalno) **branje** (išče in označuje le določene informacije oz. dele besedila, ki jih namerava sam proučiti) in nato **aktivno, kritično branje** (označeno besedilo natančno bere jezikovno-slogovno in strokovno zahtevnejše tudi večkrat, ga obnavlja, povezuje in primerja z drugimi besedili ter vrednoti).
- b) Ker vsega prebranega ne moremo ohraniti v spominu, je sestavni del študija virov **sprotno izpisovanje** (lahko je dobessedno, torej citiranje, ali nedobessedno, torej povzemanje). Obstaja več različnih načinov izpisovanja, študent izbere tistega, ki mu osebno najbolj ustreza, in se ga nato dosledno drži.
- c) Ne glede na izbrani način izpisovanja pa velja, da izpisi oz. prevzete misli **sproti dokumentira**, torej označi njihovo poreklo oz. identificira avtorja.

Za navedbo virov uporabimo slog **APA**, ki je najbolj razširjen, jedrnat, dovolj informativen in ni prezahteven. Treba je preveriti, kateri APA-standard je trenutno veljaven, saj se redno posodablja (npr. v času priprave priročnika je veljaven APA 7).

Faza študija virov je del procesa priprave zaključnega dela, ki se ne zaključi zgolj s prehodom na naslednjo fazo dela. Ta faza se razteza skozi celoten proces izdelave zaključnega dela, pri čemer obseg in globina obravnave literature temeljita na vrsti zaključnega dela. V **teoretičnih zaključnih delih**, ki slonijo predvsem na sekundarnem raziskovanju, je proučevanje obstoječe literature osrednji del procesa. V tem kontekstu študij virov obsega temeljito analizo in sintezo že objavljenih znanstvenih spoznanj, ki so neposredno povezana s temo raziskave. Pri **empiričnih in praktičnih zaključnih delih**, pri katerih je poudarek na empiričnem raziskovanju in praktičnih aplikacijah, proučevanje literature služi predvsem kot sredstvo za oblikovanje trdnega teoretičnega izhodišča. Proučevanje literature v tem primeru omogoča opredelitev in utemeljitev raziskovalnih vprašanj ter postavitev teoretičnega okvira za interpretacijo empiričnih podatkov. Proučevanje literature se običajno izvaja v začetni fazi, ki je potrebna za oblikovanje teoretične podlage, ki nato služi kot izhodišče za empirični del študije ali za praktično izvedbo.

V vsakem primeru je proučevanje virov in literature stalna sestavina procesa priprave zaključnega dela, saj zagotavlja potrebno teoretično podporo in kontekst za izvedbo raziskave. To je še posebej pomembno za zagotavljanje kredibilnosti, objektivnosti in znanstvene integritete zaključnega dela.

2.5 DOKONČNA OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Potem ko študent izbere temo, raziskovalni problem okvirno opredeli, izdelava in odda dispozicijo ter prouči dovolj razpoložljive literature. Pri tem lahko raziskovalni problem še bolj razčleni in ga **natančneje**, tako po vsebinski kot metodološki plati, **opredeli**.

Raven predvidene vsebinske razčlenjenosti in metodološke določenosti je odvisna od ravni zaključnega dela (1. in 2. stopnja) in vrste zaključnega dela.

Kakor smo raziskovalni problem v okviru tretje faze dokončno opredelili, sledi realizacija. V primeru TEORETIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA je to nadaljnji študij virov, torej **teoretično** (sekundarno) raziskovanje. V primeru EMPIRIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA gre za **empirično** raziskovanje, tj. zbiranje in obdelavo podatkov ter interpretacijo rezultatov. V primeru PRAKTIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA se dosednji raziskovalni izsledki aplicirajo v novi, izvirnejši obliki v realnem šolskem delovnem okolju. Pri praktičnem delu se **izvedba raziskave** nadgradi s **poudarkom na praksi**. Seveda pa pri tem ne bo šlo za togo upoštevanje vnaprejšnjih vsebinsko-metodoloških določil, ampak za smiselne dopolnitve in spremembe, pogojene z nepredvidljivimi okoliščinami.

2.6 PISANJE ZAKLJUČNEGA DELA

Po kakovostno izvedenih (z optimalnim individualnim trdom in odgovornostjo) dosedanjih fazah raziskovanja sledi za raziskovalca, študenta diplomanta, domnevno najtežje in najodgovornejše delo, to je pisanje poročila, v našem primeru torej teoretičnega, empiričnega in praktičnega zaključnega dela, ki običajno nastaja v treh fazah:

1. Študent piše **osnutek** zaključnega dela (koncept, ogrodje, ki mu dodaja vsebino).
2. Po določeni časovni distanci (»inkubaciji«) lahko študent bolj objektivno in kritično pristopi k prebiranju in korekciji (strokovni, pravopisni, tehnični) svojega dela; odpravi napake in pomanjkljivosti, vnese potrebne spremembe in dopolnitve ter pripravi **čistopis**.
3. Študent čistopis preda **v pregled mentorju**. Študent upošteva mentorjeve pripombe in priporočila. Ko mentor izrazi prepričanje, da je zaključno delo korektno izdelano, študent zaključi s pisanjem.

Zaključno mora biti napisano v skladu s temeljnimi jezikovno-slogovnimi značilnostmi strokovnih besedil.

2.7 POSTOPKI ODDAJE ZAKLJUČNIH DEL

TEHNIČNI PREGLED

Pred oddajo zaključnega dela v elektronski obliki na spletno stran Digitalne knjižnice Univerze v Mariboru (v nadaljevanju DKUM) v preverjanje ujemanja vsebin mora študent oddati zaključno delo v Wordovi datoteki **v tehnični pregled** v program TEDI, do katerega je mogoče dostopati na povezavi <https://tedi.pef.um.si/>. Študent generira poročilo in ga pošlje v pregled mentorju. Kadar so s tehničnim pregledom ugotovljene pomanjkljivosti zaključnega dela, mentor presodi, kaj je treba popraviti, ter od študenta zahteva ustrezne popravke. Študent pomanjkljivosti odpravi v določenem roku in zaključno delo ponovno odda v tehnični pregled. Nalogo je dovoljeno oddati v preverjanje ujemanja vsebin šele tedaj, ko mentor potrdi, da je delo primerno tehnično urejeno.

PREVERJANJE PODOBNOSTI VSEBINE ZAKLJUČNEGA DELA Z DRUGIMI DELI

Vsako zaključno delo na UM se glede podobnosti vsebine z drugimi deli pred zagovorom preveri s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli, ki predstavlja neločljivi del procesa oddaje zaključnih del v elektronski obliki v DKUM. Študent zaključno delo v elektronski obliki skupaj s prilogami odda v sistem DKUM, pri čemer sistem po vnosu izdela poročilo o preverjanju podobnosti z drugimi deli.

Če je mentor (in/ali morebitni somentor) zahteval, da študent zaključno delo popravi, mora ta popravljeno zaključno delo ponovno oddati v sistem DKUM. S programsko opremo se ponovno preveri podobnost vsebine z drugimi deli, na podlagi tega pa se ponovno izdela poročilo.

Ko mentor (in/ali morebitni somentor) preveri podobnost končnega zaključnega dela z drugimi deli in ko se strinja z vsebino ter obliko zaključnega dela, študentu sporoči, da lahko natisne izjavo o ustreznosti zaključnega dela, ki jo mentor (in morebitni somentor) tudi podpiše.

ODDAJA ZAKLJUČNEGA DELA

Študent lahko prijavi zagovor zaključnega dela, ko opravi vse s študijskim programom predpisane študijske obveznosti razen zagovora zaključnega dela.

Študent istočasno pošlje na e-naslov referat.pef@um.si in mentorju (in/ali morebitnemu somentorju) naslednje dokumente:

- zaključno delo v PDF-obliki,
- izjavo mentorja in somentorja o ustreznosti zaključnega dela,
- izjavo o avtorstvu zaključnega dela,
- izjavo o objavi osebnih podatkov,
- poročilo o preverjanju podobnosti z drugimi deli,
- izjavo lektorja o zaključnem delu,
- poročilo o uspešno opravljenem tehničnem pregledu,
- potrdilo iz Miklošičeve knjižnice – FPNM o vrnitvi knjig.

Pristojni referat prejeto zaključno delo evidentira ter preveri izpolnjevanje pogojev za njegov zagovor. Referat **v roku 5 delovnih dni** od prejema zaključnega dela o tem obvesti dekana članice in hkrati pozove predstojnika oddelka oz. vodjo študijskega programa, da **v roku 3 delovnih dni** od prejema poziva dekanu posreduje predlog za imenovanje članov komisije za zagovor zaključnega dela.

Po imenovanju komisije za zagovor zaključnega dela referat zaključno delo posreduje imenovanim članom komisije.

2.8 POSTOPEK ZAGOVORA ZAKLJUČNIH DEL

IMENOVANJE KOMISIJE ZA ZAGOVOR ZAKLJUČNEGA DELA

Dekan članice najkasneje **v roku 3 delovnih dni** po prejemu predloga za imenovanje članov komisije izda sklep o imenovanju komisije za zagovor zaključnega dela. V sklepu o imenovanju komisije za zagovor zaključnega dela se določijo tudi datum, kraj in jezik zagovora zaključnega dela. Sklep o imenovanju komisije prejmejo člani komisije in študent, in sicer vsaj **5 delovnih dni** pred datumom zagovora zaključnega dela. Pred zagovorom se sklep skladno z internimi navodili vsake posamezne članice tudi javno objavi.

POSTOPEK ZAGOVORA ZAKLJUČNEGA DELA

Zagovor zaključnega dela je javen in se izvede na naslednji način:

1. Predsednik komisije za zagovor zaključnega dela najprej predstavi študenta, nato pove, da so izpolnjeni pogoji za zagovor zaključnega dela in študentu pojasni postopek zagovora.
2. Študent predstavi svoje zaključno delo, zlasti namen oz. cilje, ki jih je zasledoval pri izdelavi, metode dela, pomembnejše ugotovitve in uporabnost rezultatov dela.
3. Čas predstavitve zaključnega dela je omejen na največ 20 minut.
4. Prvi postavi študentu vprašanja mentor. Svoja vprašanja postavijo tudi preostali člani komisije, z dovoljenjem predsednika komisije pa tudi drugi prisotni.
5. Študent odgovori na zastavljena vprašanja.
6. Komisija v odsotnosti študenta in drugih navzočih sklepa o uspešnosti zagovora in poda skupno oceno. Pri skupni oceni zaključnega dela se upoštevajo kakovost zaključnega izdelka, njegova predstavitev in odgovori na zastavljena vprašanja, in sicer na način, določen s študijskim programom.
7. Skupni čas zagovora zaključnega dela praviloma ne sme presegati 45 minut.
8. Predsednik komisije za zagovor zaključnega dela študenta pred prisotnimi seznani s skupno oceno zaključnega dela ter s pridobljenim strokovnim naslovom, v kolikor je bil zagovor uspešen.
9. O zagovoru se vodi zapisnik o zagovoru zaključnega dela (Priloga 5). Predsednik komisije vpiše skupno oceno v zapisnik o zagovoru zaključnega dela. Zapisnik podpišejo vsi člani komisije in ga praviloma še isti dan z vso dokumentacijo dostavijo pristojnemu referatu, ki ga vloži v osebni karton študenta.

Postopek zagovora zaključnega dela je možno IZJEMOMA izvesti tudi na daljavo preko videokonference, pri čemer morajo biti člani komisije in študent s tem seznanjeni. Kadar razpisanega zagovora zaključnega dela zaradi nenačrtovane odsotnosti člana komisije ni mogoče izvesti niti preko videokonference, se imenuje nov član komisije za zagovor. Če zaradi kratkega roka do razpisanega zagovora ni mogoče imenovati novega člana komisije, se lahko

v soglasju s študentom zagovor izjemoma izvede tako, da odsotni član komisije pripravi in predsedniku komisije pošlje vprašanja, ki jih le-ta na zagovoru zastavi študentu. Vprašanja se v tem primeru priložijo zapisniku o zagovoru zaključnega dela. V primeru, kadar tudi na opisana načina zagovora ni mogoče izvesti ali kadar se študent s predlaganim načinom ne strinja, se zagovor zaključnega dela prestavi.

V primeru, da komisija za zagovor zaključnega dela študentovo predstavitev zaključnega dela in odgovore na zastavljena vprašanja, s tem pa tudi zagovor zaključnega dela, oceni kot neuspešne, študent prejme kopijo podpisanega zapisnika o zagovoru zaključnega dela, na osnovi katerega lahko **v roku 14 dni** na članici vloži prošnjo za ponovni zagovor. O prošnji odloči dekan članice, ki **v roku 5 delovnih dni** od prejema prošnje izda sklep o ponovitvi zagovora, v katerem določi datum izvedbe ponovnega zagovora pred komisijo v isti sestavi. Študentu se ponovni zagovor omogoči najkasneje **v roku 3 mesecev** od dneva izdaje sklepa o ponovitvi zagovora pred komisijo.

Možna je samo ena ponovitev zagovora zaključnega dela. Če zagovor tudi v drugem poskusu ni uspešen, mora študent v skladu z določili tega pravilnika pričeti postopek prijave nove teme zaključnega dela.

Zapisnik o zagovoru zaključnega dela je dokument, ki v primeru zaključka študija z zaključnim delom omogoča promocijo diplomanta v doseženi strokovni naslov in podelitev diplome.

3 METODOLOŠKA OPREDELITEV

Metodološki del **empiričnega zaključnega dela** predstavljajo raziskovalne metode, raziskovalni vzorec, postopki zbiranja podatkov in postopki obdelave podatkov.

3.1 RAZISKOVALNE METODE

Z opisom raziskovalne metode umestimo raziskavo glede na:

- a) vrsto raziskovanja (teoretična, empirična ali praktična raziskava),
- b) metodologijo (kvantitativni, kvalitativni ali kombinirani pristop k raziskovanju, akcijsko raziskovanje),
- c) tehniko zbiranja podatkov (npr. anketna metodologija, intervju, eksperiment, strukturirano opazovanje).

3.2 RAZISKOVALNI VZOREC

Empirične raziskave zaključnih del potekajo na vzorcih in ne na celotni populaciji (statistični množici). Populacija predstavlja množico vseh enot, ki so subjekti proučevanja v raziskavi, vzorec pa predstavlja tisti del populacije, ki ga dejansko vključimo v raziskavo in na katerem zbiramo podatke.

Iz rezultatov, ki jih pridobimo na vzorcu, sklepamo na ugotovitve celotne populacije, ampak je od načina vzorčenja odvisno, v kolikšni meri bo možno posploševati dobljene ugotovitve iz vzorca na populacijo.

Metoda vzorčenja je način izbire enot iz populacije v vzorec. Poznamo dve osrednji metodi vzorčenja:

- 1) **slučajnostno** (vsaka enota populacije ima enako verjetnost, da bo izbrana v vzorec, izbor poteka naključno, ugotovitve vzorca lahko posplošujemo na celotno populacijo): enostavni, stratificirani, sistematični vzorec itd.

2) **neslučajnostno** (izbrani z namenom in na podlagi poznavanja populacije, posploševanje ugotovitev na populacijo je omejeno): priložnostni, namenski vzorec itd.

Kvantitativno raziskovanje: uporabljajo se večji in reprezentativni vzorci; da je vzorec reprezentativen pomeni, da ima vse značilnosti, kot jih ima populacija, iz katere je izbran, in posledično omogoča posploševanje.

Kvalitativno raziskovanje: uporabljajo se majhni in namensko izbrani vzorci; cilj je raziskati različne vidike pojava, zanimive primere, ne pa posploševati na celotno populacijo. V ospredju je poglobljeno razumevanje raziskovalnega problema in iskanje odgovorov na raziskovalna vprašanja.

3.3 POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV

Podatke zbiramo z različnimi postopki (tehniki) in njim prilegajočimi se instrumenti. Postopki oz. raziskovalne tehnike se delijo v dve osnovni skupini:

Kvantitativne tehnike

To so standardizirane (strukturirane, vezane) tehnike, katerih instrumenti prinašajo kvantitativne podatke, torej podatke, primerne za kvantitativno (statistično) obdelavo in statistično sklepanje. Sem sodijo:

- anketa (z anketnim vprašalnikom, sestavljenim iz vprašanj zaprtega tipa);
- ocenjevanje (ocenjevalne lestvice);
- merjenje stališč (lestvice stališč, npr. Likertovega tipa);
- preverjanje znanja (preizkusi znanja);
- testiranje (test);
- sociometrične tehnike (sociometrični vprašalnik);
- analiziranje dokumentov (dokumentacija).

Kvalitativne tehnike

To so nestandardizirane (nestrukturirane, nevezane) tehnike, katerih instrumenti prinašajo kvalitativne podatke, torej podatke, primerne za kvalitativno obdelavo. Sem sodijo:

- anketa (z anketnim vprašalnikom, sestavljenim iz vprašanj odprtega tipa);
- nestandardizirani intervju (sprotno oblikovanje vprašanj odprtega tipa);
- nestrukturirano (nenačrtno) opazovanje (nevezani protokoli);
- analiziranje dokumentov (dokumentacija).

Instrumente, ki jih potrebujemo, moramo največkrat izdelati (v skladu s cilji raziskave) kar sami, lahko pa uporabimo že obstoječe (v izvirni ali prirejeni obliki) ter preizkušene, vendar moramo navesti njihov izvor oz. pridobiti dovoljenje avtorjev za uporabo izbranih instrumentov.

Ne glede na vrsto raziskovalne tehnike in izvor instrumentov, moramo natančno definirati naslednje značilnosti:

a) **organizacija zbiranja podatkov** (kdaj, kje, kdo je zbiral podatke, na kakšen način, etični vidiki);

b) **vsebinsko-metodološke značilnosti** uporabljenih inštrumentov:

- vsebinsko-formalne značilnosti (vrste vprašanj, nalog, njihova razporeditev),
- merske karakteristike (veljavnost, zanesljivost, objektivnost, občutljivost).

Pri zbiranju podatkov je treba upoštevati etične standarde v raziskovanju:

- prostovoljno sodelovanje udeležencev v raziskavi (soglasja);
- po potrebi je treba pred izvedbo raziskave pridobiti obveščeno soglasje (privolitev) udeležencev, staršev oz. zakonitih skrbnikov;
- seznanitev z vsebino in vlogo v raziskovalnem procesu;
- možnost prekinitve sodelovanja v raziskavi na željo udeležencev;
- oblikovanje jasnih dogovorov o trajanju, obsegu ipd. na začetku raziskave;
- zagotavljanje anonimnosti sodelujočih udeležencev;
- sodelovanje v raziskavi naj ne prinaša koristi za udeležence, razen znanja, ki se pridobi v raziskavi;

- možnost seznanitve udeležencev z izsledki raziskave;
- etično ravnanje s podatki (hramba, uničenje, dostopnost);
- upoštevanje načela dostojanstva, avtonomije in spoštovanja do udeležencev;
- v primeru vključevanja mladoletnih udeležencev so potrebna soglasja staršev oz. zakonitih skrbnikov.

3.4 POSTOPKI OBDELAVE PODATKOV

Glede na vrsto spremenljivk (atributivne, numerične) oz. obliko podatkov (besedno, številčno izraženi) razlikujemo dve osnovni vrsti obdelave podatkov:

Kvantitativna obdelava

To je obdelava kvantitativnih (kolikostnih), številčnih (tudi besednih, transformiranih v številčne) podatkov, pridobljenih s kvantitativnimi postopki. Za kvantitativno obdelavo obstaja vrsta različnih statističnih metod, ki jih delimo po določenih kriterijih.

Glede na *težnjo po posploševanju* obstajata:

- DESKRIPTIVNA STATISTIKA – metode analize brez težnje po posploševanju čez obseg zbranih podatkov, sem uvrščamo:
  - frekvenčne distribucije (grafični, tabelarni prikazi),
  - srednje vrednosti (npr. aritmetična sredina, mediana, modus),
  - mere variacije (npr. standardni odklon, koeficient variacije),
  - mere korelacije (npr. Pearsonov, Spearmanov koeficient korelacije).
- INFERENČNA STATISTIKA – metode sklepanja iz vzorca na populacijo, to so:
  - parametrični statistični preizkusi (npr. t-preizkus, analiza variance),
  - neparametrični statistični preizkusi (npr. χ^2 -preizkus, Mann-Whitnejev U-preizkus, Wilcoxonov preizkus).

Glede na *število spremenljivk* obstajajo:

a) UNIVARIATNA ANALIZA – metode analize ene spremenljivke:

- frekvenčne distribucije (grafični, tabelarni prikazi),
- osnovna opisna statistika (npr. srednje vrednosti, mere variacije),
- neparametrični statistični preizkusi (npr. χ^2 -preizkus).

b) BIVARIATNA ANALIZA – metode analize dveh spremenljivk:

- analiza razlik (npr. t-preizkus, χ^2 -preizkus),
- analiza povezanosti (npr. Pearsonov, Spearmanov koeficient korelacije).

c) MULTIVARIATNA ANALIZA – metoda analize več spremenljivk hkrati:

- faktorska analiza,
- multivariatna analiza variance.

Ali bomo podatke obdelali na nivoju deskriptivne ali inferenčne statistike in pri tem analizirali eno, dve ali več spremenljivk, je odvisno od vrste predhodnih opredelitev, in sicer namena naše raziskave (ali gre za proučevanje posameznih pojavov, povezanosti ali razlik), vrste podatkov oz. spremenljivk (atributivne, numerične) ter velikosti, vrste in števila vzorcev (velik/majhen, odvisni/neodvisni, eden/več).

Izboru statističnih metod sledi kvantitativna obdelava. Podatke obdelamo računalniško, in sicer z enim od statističnih programov. Danes je zelo razširjena uporaba programa SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ali pa novejših odprtokodnih (prosto dostopnih) programov za obdelavo podatkov, kot so JAMOVI, Jasp, MPlus ali R. Za preprostejše statistične obdelave lahko uporabimo tudi Excel. Opozoriti pa moramo, da je pri vseh programih za statistično obdelavo podatkov, ki sicer ne predpostavljajo veliko računalniškega znanja, potrebno dobro poznavanje in razumevanje statističnih metod. Sicer lahko pride do napak že pri njihovem izboru in nadalje pri branju računalniških izpisov ter pri prikazovanju in interpretaciji rezultatov.

Kvalitativna obdelava

To je obdelava kvalitativnih, običajno besedno izraženih podatkov, ki smo jih dobili s kvalitativnimi postopki. Znale so štiri oblike analiziranja besednega gradiva:

- kvantitativna vsebinska analiza,
- kvalitativna vsebinska analiza,
- semiotična analiza,
- hermenevitična analiza.

Kvantitativno in kvalitativno vsebinsko analizo, ki sta v pedagoški praksi bolj uveljavljeni, podrobneje predstavljamo.

a) KVANTITATIVNA VSEBINSKA ANALIZA (pri kvalitativnem raziskovalnem pristopu)

Uporablja se predvsem v kvantitativnem raziskovanju in poteka po naslednjih fazah:

- transkribiranje;
- kategorizacija in signiranje (običajno po vnaprej izdelanem seznamu kategorij);
- določanje frekvenc kategorij;
- razvrščanje kategorij po pogostosti v ranžirno vrsto;
- interpretacija tabelarično prikazane rešitve.

b) KVALITATIVNA VSEBINSKA ANALIZA

Uporablja se v kvalitativnem raziskovanju in se odvija po fazah, ki sicer niso ostro razmejene:

- urejanje podatkov (transkribiranje, parafriziranje, povzemanje);
- določanje enot kodiranja (razčlenitev gradiva na sestavne dele, npr. besede, povedi, odstavke);
- uporaba induktivnega pristopa (določanje kod med analizo) ali deduktivnega pristopa (priprava seznama kod pred analizo) v procesu kodiranja;
- pripisovanje pojmov (sorodnim empiričnim postavkam pripišemo enak pojem) in kategorij (sorodne pojme združujemo v kategorije) ter vzpostavljanje odnosov znotraj kategorij (t. i. osno kodiranje);
- izbor in definiranje relevantnih pojmov in kategorij (izbor v skladu z namenom in opredelitev njihovega pomena);

- vzpostavljanje odnosov med kategorijami (primerjanje kategorij, njihovo časovno in vzročno-posledično razporejanje (t. i. odnosno kodiranje));
- formuliranje teorij (opis in razlaganje dobljene klasifikacije).

Ob tem moramo opozoriti, da opisani postopek ni splošni algoritem strukturiranja gradiva, njegova uporaba je prilagodljiva glede na zbrano, pogosto bogato in raznoliko nestrukturirano gradivo. Za kvalitativno obdelavo podatkov se lahko uporabijo programi, kot so NVivo, Atlas.ti, QDA Miner ipd.

Če kvantitativno in kvalitativno vsebinsko analizo primerjamo, je temeljna razlika med njima v tem, da je pri kvalitativni za razliko od kvantitativne cilj kategoriziranja izpeljava teoretičnih razlag, ne pa, kakor je to značilno za kvantitativno analizo, določanje frekvenc kategorij.

c) SEMIOTIČNA ANALIZA

Semiotična analiza je analiza simbolov, ki se pojavljajo v vsakodnevem življenju. Vsak simbol ima denotativen in konotativen pomen. Denotativni pomen je manifestacija oz. očitni pomen simbola, ki hkrati opisuje tudi njegovo funkcijo. Konotativni pomen se nanaša na razumevanje socialnega konteksta. Namen analize je odkriti skriti pomen določenega besedila.

č) HERMENEVTIČNA ANALIZA

Pri hermenevtični analizi gre za proučevanje besedila, pri čemer je glavna ideja hermenevtike, da mora raziskovalec, ki analizira besedilo, poiskati sporočilo besedila z vidika avtorja tega besedila. Pomemben del hermenevtične analize je proučevanje zgodovinskega, kulturnega in socialnega konteksta, v katerem je bilo besedilo ustvarjeno. Hermenevtična analiza omogoča poglobljeno razumevanje različnih vrst besedil in kulturnih pojavov, saj omogoča večplastno interpretacijo in upošteva kompleksnost konteksta ter subjektivnosti interpretatorja.

4 PRIMERI ZAKLJUČNIH DEL

4.1 PRIMER TEORETIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA

Tabela 1: Struktura teoretičnega zaključnega dela

TEORETIČNO ZAKLJUČNO DELO		
I. Predhodne sestavine		– Naslov na platnicah – Prazen list – Naslovna stran – Hrbtna naslovna stran – Zahvala – Izjava(-i) o avtorstvu – Povzetek in ključne besede – Kazalo vsebine
II. Sestavine glavnega besedila	uvodni del	1 Uvod 2 Namen 3 Raziskovalne hipoteze 4 Metodologija 4.1 Raziskovalne metode 4.2 Uporabljeni viri
	jedro	5 Obravnava teme
	sklepni del	6 Sklep
III. Dodatne sestavine		- Literatura - Priloge

V nadaljevanju je podrobneje opisan vsak del posamezne sestavine teoretičnega zaključnega dela po strukturi v tabeli zgoraj.

Tabela 2: Navodila in opisi posameznih sestavin teoretičnega zaključnega dela

Predhodne sestavine teoretičnega zaključnega dela	Naslov na platnicah (Priloga 2) Na platnicah navedemo: – naslov institucije (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, oddelek), – vrsto strokovnega besedila (zaključno delo), – ime in priimek kandidata.

Prazen list

Med platnico in ponovljeno naslovno stranjo je prazen list.

Naslovna stran (Priloga 3)

Na tej strani ob podatkih, ki so na platnicah, navedemo:

– naslov zaključnega dela, in sicer kratek (od 4 do 10 besed), razločen, natančen, hkrati privlačen, inovativen ter reprezentativen (daje informacije o celotnem delu)

– podatke o mentorju, somentorju, in sicer:

a) mentorji, somentorji z umetniškimi akademskimi nazivi:

visokošolski učiteljski naziv, Ime Priimek, umetniški naziv

> red. prof. Oto Rimele, akad. slik. spec.

b) mentorji, somentorji z znanstvenimi akademskimi nazivi:

visokošolski učiteljski naziv, znanstveni naziv, Ime Priimek

> red. prof. dr. Samo Fošnarič

> asist. dr. Eva Novak

Hrbtna naslovna stran (Priloga 4)

Na tej strani navedemo podatke o lektorju in prevajalcu, ki sta prevzela odgovornost, da je zaključno delo napisano oz. prevedeno slovnično strokovno in jezikovno korektno ter pravilno:

a) lektor:

ime in priimek, strokovni naslov

b) prevajalec:

ime in priimek, strokovni naslov

Zahvala

Natančno, pošteno in objektivno na eni strani ter čustveno na drugi se zahvalimo mentorju, somentorju in vsem drugim, ki so nam pomagali (strokovno, organizacijsko, motivacijsko) pri nastajanju zaključnega dela.

Izjava o avtorstvu (Priloga 5)

S to izjavo pisno izrazimo priznanje pravice avtorjev, katerih misli smo uporabili (citirali, povzemali), do priznanja njihovega avtorstva oz. do njihove identifikacije, in sicer z označevanjem tujega besedila (z narekovaji, s posebnimi odstavki) in navajanjem avtorjev (sproti v besedilu in v seznamu literature). Če zaključno delo pripravita dva avtorja, vsak podpiše svojo izjavo.

Povzetki in ključne besede

V povzetku, ki obsega do 200 besed (tretjina strani velikosti A4), predstavimo:

	– temo in namen oz. cilje; – metodologijo; – rezultate, strukturirane v skladu z namenom oz. cilji. Povzetek je napisan strnjeno, brez odstavkov, v preteklem času, običajno neosebno (v 3. osebi) in s pogostejšo rabo trpnika. Ob koncu povzetka, z vrstičnim presledkom, navedemo pet ključnih besed ali besednih zvez, ki kar najbolj predstavijo naše delo. Zaključno delo je namreč zavedeno v bibliografski računalniški sistem in ključne besede sodijo med bibliografske podatke, s pomočjo katerih poteka iskanje virov. Povzetku in ključnim besedam v slovenskem jeziku sledijo prevod in ključne besede v angleščini (Abstract, Key Words). Kazalo vsebine Kazalo vsebine² je seznam števil in poglavij in podpoglavij, njihovih naslovov ter števil začetnih strani. Kot »kažipot« (Zelenika, 2000) omogoča bralcu, da hitro najde določena, iskana poglavja in podpoglavja, hkrati pa kaže celotno strukturo zaključnega dela. Poglavja so v skladu z decimalno klasifikacijo (gl. prav tam) nivojsko številčena z golimi arabskimi številkami, ločenimi s pikami, a brez njih na koncu (npr. 2.1.1). Pri tem velja, da ima višji številski nivo vsaj dva ali več nižjih (npr. 2, 2.1, 2.2), členitev v globino pa sega zaradi preglednosti največ do 4. dekadne enote (npr. 2.2.1.3). Zaradi večje preglednosti so zaželeni zamiki, ki pa niso nujni: 2 2.1 2.1.1 2.2 Kazalo slik Kazalo slik je seznam števil in slik ter njihovih naslovov, ki si sledijo po določenem zaporedju. Tako je bralcu omogočeno hitro iskanje slikovnih gradiv skozi celotno strukturo zaključnega dela. V ta kontekst se vključujejo fotografski in vsi ostali grafični zapisi (grafi, diagrami, skice, risbe ...), ki imajo pri praktičnem diplomskem delu še poseben pomen. Kazalo preglednic Kazalo preglednic je seznam števil preglednic in njihovih naslovov, ki si prav tako kakor slike smiselno sledijo v določenem zaporedju skozi celotno strukturo zaključnega dela. V to kategorijo vnašamo vse prikaze v preglednicah.

² V teoretičnem in empiričnem zaključnem delu zadostuje kazalo vsebine, v praktičnem zaključnem delu pa se zaradi nazornosti uporablja tudi kazalo ponazoril (slike, preglednice).

Sestavine glavnega besedila teoretičnega zaključnega dela	Uvodni del	1 Uvod Uvod ne sme biti prekratek (»samo, da je«), pa tudi ne predolg (»miniatura« celotnega del), ampak čim krajši (največ v obsegu 10 % celotnega besedila); ima vlogo uvajanja bralca v določeno področje raziskovanja ter motiviranja za branje celotnega poročila (Zelenika, 2000). Vsebina uvoda ni enotno predpisana, običajno pa v njem predstavimo: – razloge za izbiro raziskovalnega problema, – aktualnost, uporabnost njegove obravnave, – strukturo celotnega poročila. Za uvodom kot prvo sestavino sledita sestavini, s katerima raziskovalni problem vsebinsko opredelimo, in sicer: 2 Namen 3 Raziskovalne hipoteze Sledi metodološka opredelitev: 4 Metodologija V okviru te predstavimo sledeče: 4.1 Raziskovalne metode 4.2 Uporabljeni viri Navedene sestavine vsebinsko-metodološke opredelitve raziskovalnega problema teoretičnega zaključnega dela so podrobno opisane v okviru 3. faze raziskovalnega procesa (gl. točko 2.3).
	Jedro	Jedro teoretičnega zaključnega dela predstavlja poglavje 5 Obravnava teme To je najpomembnejše in najobsežnejše poglavje teoretičnega zaključnega dela (Kobeja, 2002). Zajema namreč vse tisto, kar je v empiričnem diplomskem delu v poglavju Teoretični del (Uvodni del) in poglavju Rezultati in interpretacija (Jedro). V njem po poglavjih in podpoglavjih predstavimo spoznanja lastnega študija virov, in sicer, kakor velja za teoretični del empiričnega in praktičnega zaključnega dela, z uporabo strokovnega sloga pisanja ter znanstvenega aparata, torej prevzemanja (citiranja, parafraziranja, povzemanja) in dokumentiranja prevzemkov v skladu z enim od mednarodno uveljavljenih standardov. Obravnava teme je jedro teoretičnega zaključnega dela v celoti, zato še zlasti velja, da to nikakor ne more biti zgolj nizanje dosedanjih znanstvenih spoznanj, ampak njihova ustvarjalna sinteza, sloneča na smiselni analizi in komparaciji, kritičnem vrednotenju ter poglobljeni, argumentirani interpretaciji, in sicer na kavzalnem nivoju ali na nivoju razumevanja.

	Sklepni del	6 Sklep V njem sistematično, v skladu z namenom oz. raziskovalnimi vprašanji in hipotezami, povzamemo ter, če je le mogoče, izpeljemo tudi predloge (kaj spremeniti, izboljšati). Tukaj je tudi mesto za kritično osebno mnenje o opravljenem lastnem strokovnem delu in navedbo vsebinsko-metodoloških izboljšav ter smeri nadaljnjega proučevanja.
Dodatne sestavine teoretičnega zaključnega dela		Literatura Seznam literature je obvezna sestavina zaključnega dela. Zajema samo tista dela, za katera so reference (bibliografski sklici) v besedilu. Velja torej, da ima vsak bibliografski opis v seznamu literature vsaj en bibliografski sklic (referenco) nekje v besedilu. Veljaven način navajanja različnih virov je podrobno opisan v poglavju Pravila navajanja virov. Priloge Priloge so neobvezne sestavine zaključnega dela. Običajno priložimo uporabljene (neizpolnjene) merske instrumente (npr. anketne vprašalnike, protokole intervjujev in opazovanja, ocenjevalne lestvice, preizkuse znanja), fotokopije dokumentov, preglednice z manj relevantnimi rezultati, računalniške izpise ipd. Vsako prilogo kratko, natančno poimenujemo in označimo z velikimi tiskanimi črkami (A, B, C itd.).

Dodatne usmeritve za teoretično zaključno delo:

Vsebinska opredelitev

Vsebinsko plat **teoretičnega zaključnega dela** dokončno opredelimo na nivoju namena oz. ciljev in raziskovalnih hipotez.

Namen (cilji)

Namen opredelimo v obliki **širših raziskovalnih vprašanj** ali, še pogosteje, v obliki **splošnih delnih problemov** oz. **vidikov**, ki dobro predstavljajo teoretično proučevanje raziskovalnega problema v celoti.

Raziskovalne hipoteze

Ožjih, specifičnih raziskovalnih vprašanj običajno pri teoretičnih zaključnih delih (za razliko od empiričnih) ne postavljamo, ampak zapišemo **splošne raziskovalne teze**, ki so v bistvu naši

vnaprejšnji domnevni odgovori na zastavljena širša raziskovalna vprašanja oz. splošne delne probleme (gl. Namen).

Teh splošnih raziskovalnih tez seveda ne preverjamo empirično, ampak teoretično (miselno, logično), kakor narekujejo izbrane metode teoretičnega raziskovanja.

Metodološka opredelitev

Metodološko plat **teoretičnega zaključnega dela** predstavljajo raziskovalne metode in uporabljeni viri.

Raziskovalne metode

V primeru teoretičnega raziskovalnega dela opredeljujemo **splošno teoretične** (miselne, logične) **metode**. Za potrebe izdelave zaključnih del navajamo na tem mestu nekaj najpogostejših:

- a) **Deskriptivna metoda**: proučevanje na nivoju opisovanja dejstev, odnosov, procesov brez vzročnega razlaganja.
- b) **Komparativna metoda**: proučevanje na nivoju primerjanja dejstev, odnosov, procesov z namenom odkrivati podobnosti in razlike.
- c) **Zgodovinska metoda**: proučevanje bližnje in daljne preteklosti na nivoju opisovanja in vzročnega razlaganja.
- č) **Metoda klasifikacije**: proučevanje na nivoju določanja položaja nekega pojma v sistemu pojmov.
- d) **Metoda analize in sinteze**: na eni strani proučevanje na nivoju razčlenjevanja sestavljenih pojavov, sodb, zaključkov na njihove sestavne dele in obravnava posameznih delov glede na druge oz. celoto (analiza) ter na drugi strani na nivoju združevanja enostavnih miselnih sestavin (npr. pojmov, sodb) v sestavljene oz. enkratne celote vzajemno povezanih delov (sinteza).
- e) **Metoda abstrakcije in konkretizacije**: na eni strani proučevanje z odmišljanjem bodisi občih ali posebnih nebistvenih sestavin določenega predmeta, pojava ali procesa z namenom, da bi zajeli njihove bistvene lastnosti (abstrakcija), ter na drugi na nivoju približevanja realnemu, konkretnemu z determinacijo občega s posebnimi določili (konkretizacija).

f) **Metoda generalizacije in specializacije:** na eni strani proučevanje na nivoju posploševanja, sklepanja od posameznega na splošno, dvigovanja pojmov nižjega reda na višji (generalizacija) ter na drugi na nivoju oblikovanja specifičnih pojmov, sklepanja od občega na posamično (specializacija).

V teoretičnem zaključnem delu običajno uporabljamo sočasno več metod; če je težišče na deskriptivnem raziskovalnem pristopu, je pogostejša npr. metoda deskripcije, klasifikacije; če pa na eksplikativnem, bo v ospredju raba npr. metod analize – sinteze, abstrakcije – konkretizacije, generalizacije – specializacije.

4.2 PRIMER EMPIRIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA

Tabela 3: Struktura empiričnega zaključnega dela

	EMPIRIČNO ZAKLJUČNO DELO
I. Predhodne sestavine	– Naslov na platnicah – Prazen list – Naslovna stran – Hrbtna naslovna stran – Zahvala – Izjava(-i) o avtorstvu – Povzetek in ključne besede – Kazalo vsebine

II. Sestavine glavnega besedila	uvodni del	1 Uvod 2 Teoretični del 3 Empirični del 3.1 Namen 3.2 Razčlenitev, podrobna opredelitev 3.2.1 Raziskovalna vprašanja 3.2.2 Raziskovalne hipoteze 3.3 Metodologija 3.3.1 Raziskovalne metode 3.3.2 Raziskovalni vzorec 3.3.3 Postopki zbiranja podatkov 3.3.3.1 Organizacija zbiranja podatkov 3.3.3.2 Vsebinsko-metodološke značilnosti instrumentov 3.3.4 Postopki obdelave podatkov
	jedro	3.4 Rezultati in interpretacija
	sklepni del	3.5 Sklep
III. Dodatne sestavine		Literatura Priloge

V nadaljevanju je podrobneje opisan vsak del posamezne sestavine empiričnega zaključnega dela po strukturi v tabeli zgoraj.

Tabela 4: Navodila in opisi posameznih sestavin empiričnega zaključnega dela

Predhodne sestavine empiričnega zaključnega dela	Naslov na platnicah Na platnicah navedemo: – naslov institucije (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, oddelek), – vrsto strokovnega besedila (zaključno delo), – ime in priimek kandidata. Prazen list Med platnico in ponovljeno naslovno stranjo je prazen list.

Naslovna stran (Priloga 3)

Na tej strani ob podatkih, ki so na platnicah, navedemo:

– naslov zaključnega dela, in sicer kratek (od 4 do 10 besed), razločen, natančen, hkrati privlačen, inovativen ter reprezentativen (daje informacije o celotnem delu);

– podatke o mentorju, somentorju, in sicer:

a) mentorji, somentorji z umetniškimi akademskimi nazivi:

visokošolski učiteljski naziv, Ime Priimek, umetniški naziv

> red. prof. Oto Rimele, akad. slik. spec.

b) mentorji, somentorji z znanstvenimi akademskimi nazivi:

visokošolski učiteljski naziv, znanstveni naziv, Ime Priimek

> red. prof. dr. Samo Fošnarič

> asist. dr. Eva Novak

Hrbtina naslovna stran (Priloga 4)

Na tej strani navedemo podatke o lektorju in prevajalcu, ki sta prevzela odgovornost, da je zaključno delo napisano oz. prevedeno slovnično strokovno in jezikovno korektno ter pravilno, in sicer:

a) lektor:

ime in priimek, strokovni naslov

b) prevajalec:

ime in priimek, strokovni naslov

Zahvala

Natančno, pošteno in objektivno na eni strani ter čustveno na drugi se zahvalimo mentorju, somentorju in vsem drugim, ki so nam pomagali (strokovno, organizacijsko, motivacijsko) pri nastajanju zaključnega dela.

Izjava o avtorstvu

S to izjavo pisno izrazimo priznanje pravice avtorjev, katerih misli smo uporabili (citirali, povzemali), do priznanja njihovega avtorstva oz. do njihove identifikacije, in sicer z označevanjem tujega besedila (z narekovaji, s posebnimi odstavki) in navajanjem avtorjev (sproti v besedilu in v seznamu literature). Če zaključno delo pripravita dva avtorja, vsak podpiše svojo izjavo.

Povzetki in ključne besede

V povzetku, ki obsega do 200 besed (tretjina strani velikosti A4), predstavimo:

– temo in namen oz. cilje,

– metodologijo,

– rezultate, strukturirane v skladu z namenom oz. cilji.

	Povzetek je napisan strnjeno, brez odstavkov, v preteklem času, običajno neosebno (v 3. osebi) in s pogostejšo rabo trpnika. Ob koncu povzetka, z vrstičnim presledkom, navedemo pet ključnih besed ali besednih zvez, ki kar najbolj predstavijo naše delo. Zaključno delo je namreč zavedeno v bibliografski računalniški sistem in ključne besede sodijo med bibliografske podatke. Povzetku in ključnim besedam v slovenskem jeziku sledijo prevod in ključne besede v angleščini (Abstract, Key Words). Kazalo vsebine Kazalo vsebine³ je seznam številčk poglavij in podpoglavij, njihovih naslovov ter številčk začetnih strani. Kot »kažipot« (Zelenika, 2000) omogoča bralcu, da hitro najde določena, iskana poglavja in podpoglavja, hkrati pa kaže celotno strukturo zaključnega dela. Poglavja so v skladu z decimalno klasifikacijo (gl. prav tam) nivojsko številčena z golimi arabskimi številčkami, ločenimi s pikami, a brez njih na koncu (npr. 2.1.1). Pri tem velja, da ima višji številski nivo vsaj dva ali več nižjih (npr. 2, 2.1, 2.2), členitev v globino pa sega zaradi preglednosti največ do 4. dekadne enote (npr. 2.2.1.3). Zaradi večje preglednosti so zaželeni zamiki, ki pa niso nujni: 2 2.1 2.1.1 2.2 Kazalo slik Kazalo slik je seznam številčk in slik ter njihovih naslovov, ki si sledijo po določenem zaporedju. Tako je bralcu omogočeno hitro iskanje slikovnih gradiv skozi celotno strukturo zaključnega dela. V ta kontekst se vključujejo fotografski in vsi ostali grafični zapisi (grafi, diagrami, skice, risbe ...), ki imajo pri praktičnem diplomskem delu še poseben pomen. Kazalo preglednic Kazalo preglednic je seznam številčk preglednic in njihovih naslovov, ki si prav tako kakor slike smiselno sledijo v določenem zaporedju skozi celotno strukturo zaključnega dela. V to kategorijo vnašamo vse prikaze v preglednicah.

³ V teoretičnem in empiričnem zaključnem delu zadostuje kazalo vsebine, v praktičnem zaključnem delu pa se zaradi nazornosti uporablja tudi kazalo ponazoril (slike, preglednice).

Sestavine glavnega besedila empiričnega zaključnega dela	Uvodni del	1 Uvod Uvod ne sme biti prekratek (»samo, da je«), pa tudi ne predolg (»miniatura« celotnega del), ampak čim krajši (največ v obsegu 10 % celotnega besedila); ima vlogo uvajanja bralca v določeno področje raziskovanja in motiviranja za branje celotnega poročila (Zelenika, 2000). Vsebina uvoda ni enotno predpisana, običajno pa v njem predstavimo: – razloge za izbiro raziskovalnega problema, – aktualnost, uporabnost njegove obravnave, – strukturo celotnega poročila. 2 Teoretični del V teoretičnem delu empiričnega zaključnega dela osvetlimo, razčlenjeno po poglavjih in podpoglavjih, izbran raziskovalni problem z vidika dosedanjih znanstvenih spoznanj. To pomeni ustvarjalno sintezo, slonečo na smiselni analizi, komparaciji (primerjavi), vrednotenju in interpretaciji na kavzalnem nivoju ali nivoju razumevanja. Gre torej za besedilo, ki je sestavljeno iz našega izvirnega prispevka in misli drugih avtorjev. Izogibajte se »lepljenju« citatov, prepisovanju iz virov ipd. Uporabljamo strokovni slog pisanja in znanstveni aparat, torej prevzemamo in vse vrste prevzemkov (citate, parafraze, povzetke) dokumentiramo, in sicer dosledno (skozi vse besedilo) v skladu z APA-standardom. Besedilo mora izbran raziskovalni problem osvetliti kompleksno in kot tako biti zanesljiva teoretična osnova nadaljnjega empiričnega raziskovanja.

		3 Empirični del V uvodnem delu glavnega besedila raziskovalni problem najprej vsebinsko opredelimo, in sicer v poglavjih: 3.1 Namen 3.2 Razčlenitev, podrobna opredelitev in omejitev raziskovalnega problema To storimo tako, da navedemo: 3.2.1 Raziskovalna vprašanja 3.2.2 Raziskovalne hipoteze Nato sledi metodološka opredelitev raziskovalnega problema, in sicer v poglavju: 3.3 Metodologija Navedemo naslednje sestavine: 3.3.1 Raziskovalna metoda (gl. navodila v pogl. 3.1) 3.3.2 Raziskovalni vzorec (gl. navodila v pogl. 3.2) 3.3.3 Postopki zbiranja podatkov (gl. navodila v pogl. 3.3) 3.3.3.1 Organizacija zbiranja podatkov 3.3.3.2 Vsebinsko-metodološke značilnosti instrumentov 3.3.4 Postopki obdelave podatkov

	Jedro	3.4 Rezultati in interpretacija Običajno je to najobsežnejši del zaključnega dela. V skladu z dokončno vsebinsko-metodološko opredelitvijo raziskovalnega problema smo zbrane podatke bodisi kvalitativno bodisi kvantitativno obdelali in tako prišli do rezultatov. Običajno jih prikažemo tabelarično in/ali grafično, lahko pa tudi med besedilom številčno ali besedno. Izberemo tisti način, ki se rezultatom najbolj prilega, torej na eni strani omogoča bralcu hitro, točno razbiranje bistva in zaznavanje morebitnih razlik, na drugi strani je zanimiv, privlačen. Podvajanje, tj. prikazovanje istih rezultatov na različne načine (npr. tabelarično in grafično), ni ustrezno. Vse preglednice, slike, sheme, morajo biti oštevilčene z arabskimi številkami in kratko, natančno poimenovane (preglednice zgoraj, slike spodaj) po potrebi zapišemo pod njimi v drobnem tisku opombe (npr. za razlago kratic, simbolov, drugih znakov in pojmov). Rezultati v preglednici naj bodo zaokroženi na dve decimalni mesti (odstotki na eno); v primeru, da v neki celici rezultat sploh ni mogoč, pustimo celico prazno, v kolikor pa ni bil posredovan, vstavimo poševnico (/). Vsak tabelarični oz. grafični prikaz rezultatov moramo opisati; to ne pomeni ponavljanja oz. prepisovanja rezultatov med besedilom, ampak sklicevanje na bistvene, najpomembnejše rezultate in morda tudi zelo posebne podrobnosti. K temu spada tudi zahteva po njihovi interpretaciji, in sicer na kavzalnem nivoju ali vsaj na nivoju razumevanja; interpretacija naj temelji na prevzetih in dokumentiranih dosedanjih znanstvenih spoznanjih in izkušnjah.
	Sklepni del	3.5 Sklep V njem sistematično, v skladu z namenom oz. raziskovalnimi vprašanji in hipotezami, povzamemo ter, če je le mogoče, izpeljemo tudi predloge (kaj spremeniti, izboljšati). Tukaj je tudi mesto za kritično osebno mnenje o opravljenem lastnem strokovnem delu in navedbo vsebinsko-metodoloških izboljšav ter smeri nadaljnjega proučevanja.

Dodatne sestavine empiričnega zaključnega dela	Literatura Seznam literature je obvezna sestavina zaključnega dela. Zajema samo tista dela, za katera so reference (bibliografski sklici) v besedilu. Velja torej, da ima vsak bibliografski opis v seznamu literature vsaj en bibliografski sklic (referenco) nekje v besedilu. Vire navajamo po APA-standardu, ki je trenutno veljaven. Priloge Priloge so neobvezne sestavine zaključnega dela. Običajno priložimo uporabljene (neizpolnjene) merske instrumente (npr. anketne vprašalnike, protokole intervjujev in opazovanja, ocenjevalne lestvice, preizkuse znanja), fotokopije dokumentov, preglednice z manj relevantnimi rezultati, računalniške izpise ipd. Vsako prilogo kratko, natančno poimenujemo in označimo z velikimi tiskanimi črkami (A, B, C itd.).

Dodatne usmeritve za empirično zaključno delo

Vsebinska opredelitev

Vsebinsko plat **empiričnega zaključnega dela** dokončno opredelimo na nivoju namena oz. ciljev, raziskovalnih vprašanj in/ali raziskovalnih hipotez.

Namen (cilji)

Namen predstavlja tisto, kar želimo z raziskavo doseči. Namen opredelimo v obliki **širših raziskovalnih vprašanj** ali **splošnih delnih problemov** oz. **vidikov**, ki v celoti predstavljajo empirično proučevanje raziskovalnega problema.

Raziskovalna vprašanja

Širša raziskovalna vprašanja oz. širše delne probleme razčlenimo na **ožja, specifična vprašanja**, običajno dveh nivojev:

- a) Specifična **deskriptivna** vprašanja so vprašanja opisa stanja pojava, osebe, okoliščine.

Primer:

- Kakšna je stopnja pretirane rabe orodij umetne inteligence?
- Katere možnosti uporabe interneta so med dijaki najbolj priljubljene?

b) Specifična **eksplikativna** vprašanja so vprašanja o odvisnih zvezah in razlikah.

Primer:

- Ali obstaja zveza med samovrednotenjem dijakov in pretirano rabo orodij umetne inteligence?
- Ali obstaja razlika v stopnji pretirane rabe orodij umetne inteligence glede na spol dijaka?

Deskriptivna raziskovalna vprašanja so značilna tako za kvantitativni kot kvalitativni pristop k raziskovanju, medtem ko eksplikativna raziskovalna vprašanja postavljamo predvsem pri kvantitativnem pristopu k raziskovanju. Raziskovalna vprašanja so bistveni element vsake raziskave, saj usmerjajo celoten proces raziskovanja in določajo, kaj natančno bo študent proučeval.

Raziskovalne hipoteze

Hipoteze pri empiričnem raziskovanju so običajno pozitivne trditve oz. domnevni vnaprejšnji odgovori na eksplikativna vprašanja, torej vprašanja o odvisnih zvezah in razlikah. Hipoteze oblikujemo na osnovi pregleda dosedanjih ugotovitev proučevanega področja.

Za širša raziskovalna vprašanja (splošne delne probleme) postavljamo **splošne hipoteze**, za ožja, specifična pa **specifične hipoteze**.

V zaključnem delu so lahko navedene splošne hipoteze, ki so razčlenjene na specifične, ali pa samo specifične hipoteze.

Če ne moremo dovolj utemeljeno domnevati (na osnovi dosedanjih znanstvenih spoznanj in izkušenj), kakšna bo smer odvisne zveze ali razlike, ostanemo pri eksplikativnem raziskovalnem vprašanju, ki implicira samo obstoj odvisne zveze ali razlike, ne pa smeri.

Za hipoteze velja, da jih **empirično** (v praksi) **preverjamo** (specifične neposredno, splošne običajno posredno) in, če je le mogoče (če to dopušča izbira vzorca in spremenljivk), tudi **preizkušamo** s pomočjo statističnih (parametričnih, neparametričnih) preizkusov. Posledično o hipotezah govorimo le pri kvantitativnem raziskovanju. Pri kvalitativnem raziskovanju zato ne postavljamo hipotez, temveč le raziskovalna vprašanja.

4.3 PRIMER PRAKTIČNEGA ZAKLJUČNEGA DELA

Pri praktičnih zaključnih delih so izvedbe lahko v več različicah. V nadaljevanju sta predstavljeni dve varianti (Varianta I in Varianta II). Pri Varianti I je vključen še empirični del (raziskava), pri Varianti II pa empiričnega dela (raziskave) ni.

Tabela 5: Struktura praktičnega zaključnega dela

		PRAKTIČNO ZAKLJUČNO DELO <i>Varianta I</i>	PRAKTIČNO ZAKLJUČNO DELO <i>Varianta II</i>
I. Predhodne sestavine		– Naslov na platnicah – Prazen list – Naslovna stran – Hrbtna naslovna stran – Zahvala – Izjava(-i) o avtorstvu – Povzetek in ključne besede – Kazalo vsebine – Kazalo slik – Kazalo preglednic	– Naslov na platnicah – Prazen list – Naslovna stran – Hrbtna naslovna stran – Zahvala – Izjava(-i) o avtorstvu – Povzetek in ključne besede – Kazalo vsebine – Kazalo slik – Kazalo preglednic
II. Sestavine glavnega besedila	Uvodni del	1 Uvod	1 Uvod
		2 Teoretični del	2 Teoretični del
	Jedro	3 Empirični del 3.1 Namen 3.2 Razčlenitev, podrobna opredelitev 3.3 Metodologija 3.4 Rezultati in interpretacija 3.5 Sklep empiričnega dela	3 Namen 4 Raziskovalne hipoteze 5 Metodologija 6 Praktični del
		4 Praktični del	
	Sklepni del	5 Sklep	7 Sklep
III. Dodatne sestavine		Literatura Priloge	Literatura Priloge

V nadaljevanju je podrobneje opisan vsak del posamezne sestavine praktičnega zaključnega dela po strukturi v tabeli zgoraj, in sicer najprej za Varianto I in nato za Varianto II.

Tabela 6: Navodila in opisi posameznih sestavin praktičnega zaključnega dela – Varianta I

Predhodne sestavine praktičnega zaključnega dela Varianta I	Naslov na platnicah Na platnicah navedemo: – naslov institucije (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, oddelek), – vrsto strokovnega besedila (zaključno delo), – ime in priimek kandidata. Prazen list Med platnico in ponovljeno naslovno stranjo je prazen list. Naslovna stran Na tej strani ob podatkih, ki so na platnicah, navedemo: – naslov zaključnega dela, in sicer kratek (od 4 do 10 besed), razločen, natančen, hkrati privlačen, inovativen ter reprezentativen (daje informacije o celotnem delu); – podatki o mentorju, somentorju, in sicer: a) mentorji, somentorji z umetniškimi akademskimi nazivi: visokošolski učiteljski naziv, Ime Priimek, umetniški naziv > red. prof. Oto Rimele, akad. slik. spec. b) mentorji, somentorji z znanstvenimi akademskimi nazivi: visokošolski učiteljski naziv, znanstveni naziv, Ime Priimek > red. prof. dr. Samo Fošnarič > asist. dr. Eva Novak Hrbtne naslovne stran (Priloga 4) Na tej strani navedemo podatke o lektorju in prevajalcu, ki sta prevzela odgovornost, da je zaključno delo napisano oz. prevedeno slovnično strokovno in jezikovno korektno ter pravilno, in sicer: a) lektor: - ime in priimek, strokovni naslov b) prevajalec: - ime in priimek, strokovni naslov Zahvala Natančno, pošteno in objektivno na eni strani ter čustveno na drugi se zahvalimo mentorju, somentorju in vsem drugim, ki so nam pomagali

	(strokovno, organizacijsko, motivacijsko) pri nastajanju zaključnega dela. Izjava o avtorstvu S to izjavo pisno izrazimo priznanje pravice avtorjev, katerih misli smo uporabili (citirali, povzemali), do priznanja njihovega avtorstva oz. do njihove identifikacije, in sicer z označevanjem tujega besedila (z narekovaji, s posebnimi odstavki) in navajanjem avtorjev (sproti v besedilu in v seznamu literature). Če zaključno delo pripravita dva avtorja, vsak podpiše svojo izjavo. Povzetki in ključne besede V povzetku, ki obsega do 200 besed (tretjina strani velikosti A4), predstavimo: – temo in namen oz. cilje; – metodologijo; – rezultate, strukturirane v skladu z namenom oz. cilji. Povzetek je napisan strnjeno, brez odstavkov, v preteklem času, običajno neosebno (v 3. osebi) in s pogostejšo rabo trpnika. Ob koncu povzetka, z vrstičnim presledkom, navedemo še pet ključnih besed ali besednih zvez, ki kar najbolj predstavijo naše delo. Zaključno delo je namreč zavedeno v bibliografski računalniški sistem in ključne besede sodijo med bibliografske podatke. Povzetku in ključnim besedam v slovenskem jeziku sledijo prevod in ključne besede v angleščini (Abstract, Key Words). Kazalo vsebine Kazalo vsebine⁴ je seznam številk poglavij in podpoglavij, njihovih naslovov ter številke začetnih strani. Kot »kažipot« (Zelenika, 2000) omogoča bralcu, da hitro najde določena, iskana poglavja in podpoglavja, hkrati pa kaže celotno strukturo zaključnega dela. Poglavja so v skladu z decimalno klasifikacijo (gl. prav tam) nivojsko številčena z golimi arabskimi številkami, ločenimi s pikami, a brez njih na koncu (npr. 2.1.1). Pri tem velja, da ima višji številski nivo vsaj dva ali več nižjih (npr. 2, 2.1, 2.2), členitev v globino pa sega zaradi preglednosti največ do 4. dekadne enote (npr. 2.2.1.3). Zaradi večje preglednosti so zaželeni zamiki, ki pa niso nujni: 2 2.1 2.1.1 2.2

⁴ V teoretičnem in empiričnem zaključnem delu zadostuje kazalo vsebine, v praktičnem zaključnem delu pa se zaradi nazornosti uporablja tudi kazalo ponazoril (slike, preglednice).

	Kazalo slik Kazalo slik je seznam števil in slik ter njihovih naslovov, ki si sledijo po določenem zaporedju. Tako je bralcu omogočeno hitro iskanje slikovnih gradiv skozi celotno strukturo zaključnega dela. V ta kontekst se vključujejo fotografski in vsi ostali grafični zapisi (grafi, diagrami, skice, risbe ...), ki imajo pri praktičnem diplomskem delu še poseben pomen. Kazalo preglednic Kazalo preglednic je seznam števil preglednic in njihovih naslovov, ki si prav tako kakor slike smiselno sledijo v določenem zaporedju skozi celotno strukturo zaključnega dela. V to kategorijo vnašamo vse prikaze v preglednicah.
Sestavine glavnega besedila praktičnega zaključnega dela Varianta I	1 Uvod Uvod ne sme biti prekratek (»samo, da je«), pa tudi ne predolg (»miniatura« celotnega dela), ampak čim krajši (največ v obsegu 10 % celotnega besedila); ima vlogo uvajanja bralca v določeno področje raziskovanja in motiviranja za branje celotnega poročila. Vsebina uvoda ni enotno predpisana, običajno pa v njem predstavimo: – razloge za izbiro raziskovalnega problema, – aktualnost, uporabnost njegove obravnave, – strukturo celotnega poročila. 2 Teoretični del V teoretičnem delu praktičnega zaključnega dela podobno kot pri empiričnem diplomskem delu osvetlimo, razčlenjeno po poglavjih in podpoglavjih, izbran raziskovalni problem z vidika dosedanjih znanstvenih spoznanj in z dosedanjega praktičnega vidika. Gre za lastno besedilo, ki se smiselno dopolnjuje z idejami, mislimi in dognanji drugih avtorjev (teoretikov, praktikov). Pri tem moramo upoštevati strokovni slog in celotni znanstveni aparat, ki je v skladu z APA-standardom. Besedilo v teoretičnem delu mora raziskovalno problematiko podrobno osvetliti in tako tvoriti primerno podlago za nadaljnje korake.

	3 Empirični del Ta del predstavlja v kontekstu praktičnega zaključnega dela že jedro glavnega besedila. V tem segmentu praktičnega zaključnega dela, ki je podrobno opisan v uvodnem delu glavnega besedila empiričnega zaključnega dela, poskušamo v občutno manjšem obsegu kot pri empiričnem zaključnem delu poiskati tiste ključne trenutke, ki bodo tvorili osnovo za prenos idej v prakso. Tako dobimo tehtne argumente za vse nadaljnje korake, ki se še posebej poudarijo v poglavju praktičnega zaključnega dela z naslovom Sklep. 4 Praktični del Na podlagi kvalitativno ali kvantitativno zbranih in obdelanih podatkov, ki so lahko izid empiričnega ali teoretičnega pristopa, opisanega v predhodnih korakih, se izvedba raziskave pri praktičnem zaključnem delu nadgradi s poudarkom na praksi na naslednji način: <i>Neposredna izvedba v praksi</i> Študent v tem delu dokaže, da je svoje ideje izpeljal in realiziral v neposrednih pedagoških delovnih pogojih. Elemente takšnega dokazovanja lahko predstavi v diplomskem delu sproti ali v prilogah, npr. v obliki fotozapisa praktične izvedbe ali na kak drug dokazljiv način. <i>Opis praktične izvedbe</i> V opisu praktične izvedbe mora študent nazorno, temeljito in aplikativno opisati celoten potek realizacije praktičnega preizkusa, zato morajo biti v tem delu zaključnega dela vidni vse elementi izvirnosti, ki dokazujejo, kaj takšna praktična izvedba doprinaša posameznemu raziskovalnemu področju. Vse slike (risbe, sheme, fotografije) in preglednice (tabele) oštevilčite in naslovite z arabskimi številkami. Slike oštevilčite in naslovite pod sliko, medtem ko preglednice oštevilčite in naslovite nad preglednico (zgoraj). Slike in preglednice morajo biti smiselno označene v kontekstu besedila (sklicevanje na sliko ali preglednico) in ne vrinjene mimogrede, samo zaradi zapolnitve prostora. Če je mogoče, naj imajo slike opise oz. pojasnilo, kaj je na sliki prikazano, opisi naj se smiselno povezujejo z opisom praktičnega dela.

	Sklepni del	5 Sklep V njem sistematično, v skladu z namenom oz. raziskovalnimi vprašanji in hipotezami, povzamemo ter, če je le mogoče, izpeljemo tudi predloge (kaj spremeniti, izboljšati). Tukaj je tudi mesto za kritično osebno mnenje o opravljenem lastnem strokovnem delu in navedbo vsebinsko-metodoloških izboljšav ter smeri nadaljnjega proučevanja.
Dodatne sestavine praktičnega zaključnega dela		Literatura Seznam literature je obvezna sestavina zaključnega dela. Zajema samo tista dela, za katera so reference (bibliografski sklici) v besedilu. Velja torej, da ima vsak bibliografski opis v seznamu literature vsaj en bibliografski sklic (referenco) nekje v besedilu. Veljaven način navajanja različnih virov je podrobno opisan v poglavju Pravila navajanja virov. Priloge Priloge so neobvezne sestavine zaključnega dela. Običajno priložimo uporabljene (neizpolnjene) merske instrumente (npr. anketne vprašalnike, protokole intervjujev in opazovanja, ocenjevalne lestvice, preizkuse znanja), fotokopije dokumentov, preglednice z manj relevantnimi rezultati, računalniške izpise ipd. Vsako prilogo kratko, natančno poimenujemo in označimo z velikimi tiskanimi črkami (A, B, C itd.).

Tabela 7: Navodila in opisi posameznih sestavin praktičnega zaključnega dela – Varianta II

Predhodne sestavine praktičnega zaključnega dela Varianta II	Naslov na platnicah Na platnicah navedemo: – naslov institucije (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, oddelek), – vrsto strokovnega besedila (zaključno delo), – ime in priimek kandidata. Prazen list Med platnico in ponovljeno naslovno stranjo je prazen list. Naslovna stran Na tej strani ob podatkih, ki so na platnicah, navedemo: – naslov zaključnega dela, in sicer kratek (od 4 do 10 besed), razločen, natančen, hkrati privlačen, inovativen in reprezentativen (daje informacije o celotnem delu); – podatke o mentorju, somentorju, in sicer: a) mentorji, somentorji z umetniškimi akademskimi nazivi: visokošolski učiteljski naziv, Ime Priimek, umetniški naziv

> red. prof. Oto Rimele, akad. slik. spec.

b) mentorji, somentorji z znanstvenimi akademskimi nazivi:

visokošolski učiteljski naziv, znanstveni naziv, Ime Priimek

> red. prof. dr. Samo Fošnarič

> asist. dr. Eva Novak

Hrbtina naslovna stran

Na tej strani navedemo podatke o lektorju in prevajalcu, ki sta prevzela odgovornost, da je zaključno delo napisano oz. prevedeno slovnično strokovno in jezikovno korektno ter pravilno, in sicer:

a) lektor:

ime in priimek, strokovni naslov

b) prevajalec:

ime in priimek, strokovni naslov

Zahvala

Natančno, pošteno in objektivno na eni strani ter čustveno na drugi se zahvalimo mentorju, somentorju in vsem drugim, ki so nam pomagali (strokovno, organizacijsko, motivacijsko) pri nastajanju zaključnega dela.

Izjava o avtorstvu

S to izjavo pisno izrazimo priznanje pravice avtorjev, katerih misli smo uporabili (citirali, povzemali), do priznanja njihovega avtorstva oz. do njihove identifikacije, in sicer z označevanjem tujega besedila (z narekovaji, s posebnimi odstavki) in navajanjem avtorjev (sproti v besedilu in v seznamu literature). Če zaključno delo pripravita dva avtorja, vsak podpiše svojo izjavo.

Povzetki in ključne besede

V povzetku, ki obsega do 200 besed (tretjina strani velikosti A4), predstavimo:

– temo in namen oz. cilje;

– metodologijo;

– rezultate, strukturirane v skladu z namenom oz. cilji.

Povzetek je napisan strnjeno, brez odstavkov, v preteklem času, običajno neosebno (v 3. osebi) in s pogostejšo rabo trpnika. Ob koncu povzetka, z vrstičnim presledkom, navedemo še pet ključnih besed ali besednih zvez, ki kar najbolj predstavijo naše delo. Zaključno delo je namreč zavedeno v bibliografski računalniški sistem in ključne besede sodijo med bibliografske podatke. Povzetku in ključnim besedam v slovenskem jeziku sledijo prevod in ključne besede v angleščini (Abstract, Key Words).

	Kazalo vsebine Kazalo vsebine⁵ je seznam številke poglavij in podpoglavij, njihovih naslovov in številke začetnih strani. Kot »kažipot« (Zelenika, 2000) omogoča bralcu, da hitro najde določena, iskana poglavja in podpoglavja, hkrati pa kaže celotno strukturo zaključnega dela. Poglavja so v skladu z decimalno klasifikacijo (gl. prav tam) nivojsko oštevilčena z golimi arabskimi številkami, ločenimi s pikami, a brez njih na koncu (npr. 2.1.1). Pri tem velja, da ima višji številski nivo vsaj dva ali več nižjih (npr. 2, 2.1, 2.2), členitev v globino pa sega zaradi preglednosti največ do 4. dekadne enote (npr. 2.2.1.3). Zaradi večje preglednosti so zaželeni zamiki, ki pa niso nujni: <pre> 2 2.1 2.1.1 2.2 </pre> Kazalo slik Kazalo slik je seznam številke in slik in njihovih naslovov, ki si sledijo po določenem zaporedju. Tako je bralcu omogočeno hitro iskanje slikovnih gradiv skozi celotno strukturo zaključnega dela. V ta kontekst se vključujejo fotografski in vsi ostali grafični zapisi (grafi, diagrami, skice, risbe ...), ki imajo pri praktičnem diplomskem delu še poseben pomen. Kazalo preglednic Kazalo preglednic je seznam številke preglednic in njihovih naslovov, ki si prav tako kakor slike smiselno sledijo v določenem zaporedju skozi celotno strukturo zaključnega dela. V to kategorijo vnašamo vse prikaze v preglednicah.

---

⁵ V teoretičnem in empiričnem zaključnem delu zadostuje kazalo vsebine, v praktičnem zaključnem delu pa se zaradi nazornosti uporablja tudi kazalo ponazoril (slike, preglednice).

Sestavine glavnega besedila praktičnega zaključnega dela Varianta II	Uvodni del 1 Uvod Uvod ne sme biti prekratek (»samo, da je«), pa tudi ne predolg (»miniatura« celotnega del), ampak čim krajši (največ v obsegu 10 % celotnega besedila); ima vlogo uvajanja bralca v določeno področje raziskovanja in motiviranja za branje celotnega poročila (Zelenika, 2000). Vsebina uvoda ni enotno predpisana, običajno pa v njem predstavimo: – razloge za izbiro raziskovalnega problema, – aktualnost, uporabnost njegove obravnave, – strukturo celotnega poročila. 2 Teoretični del V teoretičnem delu praktičnega zaključnega dela podobno kot pri empiričnem diplomskem delu osvetlimo, razčlenjeno po poglavjih in podpoglavjih, izbrani raziskovalni problem z vidika dosedanjih znanstvenih spoznanj in z dosedanjega praktičnega vidika. Gre za lastno besedilo, ki se smiselno dopolnjuje z idejami, mislimi in dognanji drugih avtorjev (teoretikov, praktikov). Pri tem moramo upoštevati strokovni slog in celotni znanstveni aparat, ki je v skladu z enim od mednarodno uveljavljenih standardov. Besedilo v teoretičnem delu mora raziskovalno problematiko podrobno osvetliti in tako tvoriti primerno podlago za nadaljnje korake.

	V tem delu poskušamo raziskovalni problem vsebinsko opredeliti in nakazati vse ključne kriterije, ki nas vodijo do odločitve v praktični smeri: 3 Namen 4 Raziskovalne hipoteze 5 Metodologija Tudi v tem segmentu praktičnega zaključnega dela poskušamo v občutno manjšem obsegu kot pri teoretičnem zaključnem delu poiskati tiste ključne odločitvene kriterije, ki bodo tvorili osnovo za prenos idej v prakso. V takšnem primeru mora biti praktični del zaključnega dela, katerega opis sledi v nadaljevanju, napisan še posebej bogato tako v kvantitativnem kot v kvalitativnem pogledu. 6 Praktični del Na podlagi kvalitativno ali kvantitativno zbranih in obdelanih podatkov, ki so lahko izid empiričnega ali teoretičnega pristopa, opisanega v predhodnih korakih, se izvedba raziskave pri praktičnem zaključnem delu nadgradi s poudarkom na praksi na naslednji način: <i>Neposredna izvedba v praksi</i> Študent v tem delu dokaže, da je svoje ideje izpeljal in realiziral v neposrednih (pedagoških) delovnih pogojih. Elemente takšnega dokazovanja lahko predstavi v zaključnem delu sproti ali v prilogah, npr. v obliki fotozapisa praktične izvedbe ali na kak drug dokazljiv način. <i>Opis praktične izvedbe</i> V opisu praktične izvedbe mora študent nazorno, temeljito in aplikativno opisati celoten potek realizacije praktičnega preizkusa, zato morajo biti v tem delu zaključnega dela vidni vse elementi izvirnosti, ki dokazujejo, kaj takšna praktična izvedba doprinaša posameznemu raziskovalnemu področju. Vse slike (risbe, sheme, fotografije) in preglednice (tabele) oštevilčite in naslovite z arabskimi številkami. Slike oštevilčite in naslovite pod sliko, medtem ko preglednice oštevilčite in naslovite nad preglednico (zgoraj). Slike in preglednice morajo biti smiselno označene v kontekstu besedila (sklicevanje na sliko ali preglednico) in ne vrinjene mimogrede, samo zaradi zapolnitve prostora. Če je mogoče, naj imajo slike opise oz. pojasnilo, kaj je na sliki prikazano, opisi naj se smiselno povezujejo z opisom praktičnega dela.

	Sklepni del	7 Sklep V njem sistematično, v skladu z namenom oz. raziskovalnimi vprašanji in hipotezami, povzamemo ter, če je le mogoče, izpeljemo tudi predloge (kaj spremeniti, izboljšati). Tukaj je tudi mesto za kritično osebno mnenje o opravljenem lastnem strokovnem delu in navedbo vsebinsko-metodoloških izboljšav ter smeri nadaljnjega proučevanja.
Dodatne sestavine praktičnega zaključnega dela Varianta II		Literatura Seznam literature je obvezna sestavina zaključnega dela. Zajema samo tista dela, za katera so reference (bibliografski sklici) v besedilu. Velja torej, da ima vsak bibliografski opis v seznamu literature vsaj en bibliografski sklic (referenco) nekje v besedilu. Veljaven način navajanja različnih virov je podrobno opisan v poglavju Pravila navajanja virov. Priloge Priloge so neobvezne sestavine zaključnega dela. Običajno priložimo uporabljene (neizpolnjene) merske instrumente (npr. anketne vprašalnike, protokole intervjujev in opazovanja, ocenjevalne lestvice, preizkuse znanja), fotokopije dokumentov, preglednice z manj relevantnimi rezultati, računalniške izpise ipd. Vsako prilogo kratko, natančno poimenujemo in označimo z velikimi tiskanimi črkami (A, B, C itd.).

Dodatne usmeritve za praktična zaključna dela

Vsebinska opredelitev

Vsebinsko plat **praktičnega zaključnega dela** dokončno opredelimo na nivoju namena oz. ciljev, raziskovalnih vprašanj in praktičnoizvedbenih izhodišč.

Namen (cilji)

Namen opredelimo v obliki **širših raziskovalnih vprašanj** ali, še pogosteje, v obliki **splošnih delnih problemov** oz. **vidikov**, ki dobro predstavljajo praktično proučevanje problema v celoti. Cilj takšnega dela je nedvoumno dokazati, kako te ideje prispevajo k izboljšavam ali inovacijam na izbranem strokovnem področju. Študenti morajo za uspešno izvedbo najprej temeljito pregledati literaturo in na podlagi teoretičnih spoznanj oblikovati praktične rešitve, ki jih bodo testirali v realnih učnih situacijah.

Raziskovalna vprašanja in hipoteze

Pri praktičnih zaključnih delih lahko posežemo po elementih teoretičnega ali empiričnega zaključnega dela. Tako ni nujno, da zastavimo raziskovalna vprašanja, ampak samo splošne raziskovalne hipoteze, ki so, podobno kot pri teoretičnem zaključnem delu, v bistvu vnaprejšnji, a domnevni odgovori na zastavljena širša raziskovalna vprašanja.

Primer:

- Učitelji v osnovni šoli pri delu z nadarjenimi v okviru pouka začetnega naravoslovja delajo veliko napak.

Če pa praktično zaključno delo temelji na empiričnih izsledkih, moramo v tem kontekstu upoštevati sistematiko, ki je značilna za empirična zaključna dela.

Primer:

- Ali učiteljem uspe v okviru poučevanja zgodnjega naravoslovja zadovoljiti potrebe nadarjenih?
- Ali obstajajo razlike med učitelji glede na obliko težav pri delu z nadarjenimi pri zgodnjem naravoslovju in glede na njihove delovne izkušnje?

Metodološka opredelitev

Pri praktičnem zaključnem delu lahko v metodološkem delu zaključnega dela uporabimo klasifikacijo, ki je značilna tako za teoretično kot za empirično zaključno delo; to je seveda odvisno od ustrezno nastavljenega praktičnega nadaljevanja.

Struktura praktičnega zaključnega dela

Teoretična priprava:

Študent začne z obsežnim pregledom relevantne literature, da identificira teoretične osnove za praktične aplikacije. To vključuje sintezo dosedanjih raziskav, teorij in metodologij, ki so povezane z izbrano temo. Pomemben del te faze je tudi oblikovanje ciljev in hipotez, ki jih študent namerava testirati skozi praktično aplikacijo.

Načrtovanje in izvedba praktičnega dela:

Osrednji del zaključnega dela je podroben opis načrtovane aplikacije, ki lahko vključuje projektno delo, eksperimente, izdelavo didaktičnih materialov, učne poti, uporabo računalniških simulacij in drugo. Praktično delo se izvede v učnem okolju, kjer študent implementira in testira svoje ideje, pri čemer uporabi ustrezen nabor metod (kvalitativnih ali kvantitativnih) za zbiranje in analizo podatkov. Primeri aplikacij vključujejo razvoj novih učnih pripomočkov, didaktičnih iger ali metodičnih pristopov v izobraževanju.

Evalvacija in empirična verifikacija:

Po izvedbi praktičnega dela študent zbere in analizira podatke, da oceni učinkovitost in ustreznost uporabljenih rešitev. Ta faza vključuje ocenjevanje, kako dobro praktične aplikacije delujejo v resničnih pedagoških kontekstih. Analiza mora jasno pokazati, ali so bili cilji doseženi in hipoteze potrjene. Pomembno je, da študent uporabi metode, ki omogočajo objektivno in zanesljivo merjenje rezultatov.

Refleksija in zaključki:

Zaključni del mora vsebovati tudi refleksijo o celotnem procesu izvedbe in njegovih učinkih. Študent mora razmisliti o omejitvah, izzivih in potencialnih izboljšavah pristopa. Prav tako je treba razmisliti o nadaljnjih možnostih raziskovanja ali možnostih praktične uporabe razvitih metod in pripomočkov.

5 POSEBNOSTI ZAKLJUČNIH DEL NA ŠTUDIJSKEM PROGRAMU LIKOVNA PEDAGOGIKA

Študent študijskega programa 2. stopnje Likovna pedagogika ima na izbiro dve možnosti:

- **praktično zaključno delo**, v katerem predstavi izbor lastnih likovnih del, nastalih pri predmetu *Magistrsko delo* (lahko pa tudi izven tega okvira), s teoretično utemeljitvijo v obsegu 2–3 avtorske pole, ki ji priloži reprodukcije izbora likovnih del;
- **teoretično ali empirično delo** v obsegu 4–5 avtorskih pol.¹

Praktično zaključno delo torej poleg teoretičnega dela vsebuje tudi kreacijo in predstavitev likovnih del, o čemer se študent dogovori z mentorjem. Študent svoja likovna dela v času

zagovora zaključnega dela predstavi v obliki razstave, lahko pa tudi v kateri drugi, javnosti dostopni obliki. Dokazila o tem morajo biti v obliki slikovnega gradiva vsebovana tudi v teoretičnem delu zaključnega dela.

METODOLOGIJA (teoretični del)

Pri študijskem programu Likovna pedagogika so možne drugačne opredelitve metodologije, ki izhajajo s področja umetnostnih ved, kot so umetnostna zgodovina, likovna teorija, umetnostna teorija, filozofija umetnosti in estetika, kjer se najpogosteje uporabljajo naslednje metode analize likovnih del:

- ikonografija/ikonologija,
- semiotična analiza,
- formalna (likovna) analiza,
- diskurzivna analiza,
- kontekstualna analiza.

V okviru kontekstualne analize umetnosti so najpogosteje uporabljene metode s področij materialistične, femistične, queer in postkolonialne teorije.

Specifično metodologijo prispeva široko področje uporabe konceptov psihologije in psihoanalize pri analizi in interpretaciji umetnosti; razširjena je tudi t. i. recepcijska teorija ipd.

Študent izbere ustrezno metodologijo v dogovoru z mentorjem za teoretsko področje.

Oblikovni izgled

Uporaba pisave:

- Vsebina tabel, naslovi slik, naslovi tabel: 11, Calibri, normalno – razširjeno

Dodatek za študijski program Likovna pedagogika, 2. stopnja:

Mentor praktičnega zaključnega dela lahko predlaga in odobri manjše spremembe oblikovalskih načel, če so le-te likovno in vsebinsko smotrne.

Pri terminologiji glede oblikovnih elementov zaključnega dela na študijskem programu Likovna pedagogika je namesto izraza »slika« (njegov pomen je izrazito vezan na umetniško upodobitev nečesa) priporočena uporaba izraza »prikaz« – enotno za slike, tabele, diagrame ipd.

6 POSEBNOSTI ZAKLJUČNIH DEL NA ŠTUDIJSKEM PROGRAMU GLASBENA PEDAGOGIKA

V soglasju z mentorjem lahko študent izbere možnost koncertnega nastopa ali stvaritev samostojnega avtorskega glasbenega dela, ki ga prijavi sočasno s prijavo teme zaključnega dela. V tem primeru komisija oceni študentov koncertni nastop ali samostojno avtorsko delo in ta ocena je sestavni del ocene zaključnega dela. Koncertni nastop se izvede na fakulteti.

Praktični del zaključnega dela lahko predstavlja:

- izvajanje na inštrumentu ali petje,
- kontinuirano delo z zborom (skladbe iz različnih obdobij ali skladbe na določeno temo ali skladbe določenega skladatelja) in izvedbo na koncertu,
- avtorska dela ali prir. ljudskih pesmi (obseg v dogovoru z mentorjem).

Obseg zaključnega dela se v tem primeru deli na polovico, pol praktična izvedba in pol teoretični del.

Teoretični del zaključnega dela naj bo v obsegu najmanj 40 strani ter v sorazmernem deležu s težavnostjo in obsegom praktičnega dela in naj vsebuje eno od spodnjih tematik:

- primerjalna analiza skladb;
- obravnavanje določenega glasbenega obdobja;
- primerjava skladateljev sodobnikov različnih narodnosti;

- obravnava opusa posameznega skladatelja;
- obravnava skladb, vezanih na področje (lokalno, nacionalno, internacionalno);
- pregled daljšega časovnega obdobja, vezanega na posamezni inštrument (npr. "Solistična literatura za klarinet slovenskih skladateljev med letoma 1950 in 2012");
- obravnava pomembnih izvajalcev na inštrumentu ali
- podobna ustrezna tema v dogovoru z mentorjem in somentorjem.

Navajanje bibliografskih enot

Pri magistrskih delih s področij glasbene pedagogike, glasbene teorije in glasbene reprodukcije se dosledno uporabljajo bibliografska pravila navajanja in citiranja trenutno veljavnega APA-standarda.

Primeri navajanja glasbenih partitur:

a) Glasbena partitura s skladateljem in libretistom

Picker, T., in McClatchy, J. D. (1995). *Emmeline: Opera v dveh dejanjih* [Študijska partitura]. Schott Music.

b) Glasbena partitura s skladateljem in libretistom, prirejena in ponovno izdana

Gilbert, W. S., in Sullivan, A. (2012). *Mikado* v celotni partituri. (C. Simpson & E. H. Jones, Eds.) [Glasbena partitura]. Dover Publications. (Originalno delo objavljeno 1885)

c) Glasbena partitura s skladateljem

Brouwer, L. (1987). *Kubanska pokrajina z dežjem* [Partitura za kitaro]. Les Editions Doberman-Yppan.

č) Glasbena partitura s skladateljem, v drugem jeziku, ponovno objavljena

Mozart, W. A. (1970). *Die Zauberflöte* [Čarobna piščal] [Vokalna partitura]. Becksche Verlagsbuchhandlung. (Originalno delo objavljeno 1791)

Splošna navodila pri navajanju glasbenih partitur:

- Določite vrsto partiture v oglatih oklepajih (npr. »[Glasbena partitura]«),

»[Klavirska partitura]«, »[Vokalna partitura]«, »[Študijska partitura]«).

- Navedite skladatelja in libretista v avtorskem elementu sklica za notno partituro. Predstavite imena v vrstnem redu, prikazanem na delu.
- Če ima partitura urednika, navedite imena v oklepaju za naslovom partiture.
- Za starejšo partituro, ki je bila ponovno objavljena, navedite leto ponovne objave v glavnem elementu datuma sklica. Na koncu sklicevanja v oklepajih za besedami »izvirno objavljeno delo« navedite leto izvirne objave.

7 OPREDELITEV AVTORSKIH PRAVIC

Po 15. členu *Pravilnika o postopku priprave in zagovora zaključnega dela na študijskih programih prve in druge stopnje Univerze v Mariboru* avtor zaključnega dela prenese s podpisom *Izjave o avtorstvu zaključnega dela* na Univerzo v Mariboru neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico ponuditi zaključno delo javnosti na svetovnem spletu v repozitoriju Digitalne knjižnice Univerze v Mariboru (DKUM). S podpisom iste izjave je avtor zaključnega dela tudi seznanjen, da bodo dela deponirana/objavljena v DKUM dostopna široki javnosti pod pogoji licence Creative Commons BY-NC-ND, kar pomeni, da se bralcem dovoli reproduciranje brez predelave avtorskega dela, distribuiranje, dajanje v najem in priobčitev javnosti samega izvirnega avtorskega dela, in sicer pod pogojem, da navedejo avtorja in da ne gre za komercialno uporabo:

Avtor zaključnega dela se lahko odloči za permissivnejšo obliko licence CC[1]⁶:

Priznanje avtorstva

⁶ Glejte <https://creativecommons.org/choose/>.

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela.

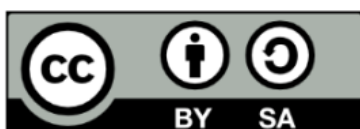
Priznanje avtorstva + brez predelav

Izvirna avtorska dela, brez predelav, pod to licenco lahko uporabniki reproducirajo, distribuirajo, dajejo v najem in priobčijo javnosti pod pogojem, da navedejo avtorja in dela ne spreminjajo. Od licence BY NC ND se razlikuje v tem, da je pri uporabi te licence dovoljena komercialna uporaba avtorskega dela.

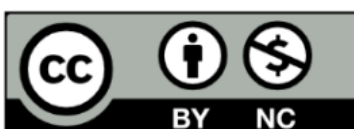
Priznanje avtorstva + nekomercialno + deljenje pod istimi pogoji

Ta licenca dovoli uporabnikom avtorsko delo in njegove predelave reproducirati, distribuirati, dajati v najem, priobčiti javnosti in predelovati samo pod pogojem, da navedejo avtorja, da ne gre za komercialno uporabo in da tudi oni naprej širijo izvirna dela/predelave pod istimi pogoji. Razlika med BY NC ND in to licenco je v tem, da lahko pri tej licenci uporabniki avtorsko delo predelujejo in spreminjajo, vendar ga morajo pod istimi pogoji širiti naprej.

Priznanje avtorstva + deljenje pod istimi pogoji

Ta licenca dovoli uporabnikom avtorsko delo in njegove predelave reproducirati, distribuirati, dajati v najem, javno priobčiti in predelavo avtorskega dela, če navedejo avtorja in širijo avtorsko delo/predelavo naprej pod istimi pogoji. Za nova dela, ki bodo nastala s predelavo, bo tako tudi dovoljena komercialna uporaba. Od licence BY NC SA se ta razlikuje samo v tem, da je pri tej dovoljena tudi komercialna uporaba dela/predelave.

Priznanje avtorstva + nekomercialno

Uporabnikom se s to licenco dovoli nekomercialno reproducirati, distribuirati, dajati v najem, priobčiti javnosti in predelovati avtorsko delo in njegove predelave, morajo pa navesti avtorja. Od BY NC ND licence se ta razlikuje v tem, da se pri njej delo lahko predeluje in spreminja. Od licence BY NC SA licence pa se razlikuje v tem, da tu ni treba licencirati avtorskega dela/predelave dela pod istimi pogoji.

8 UPORABA VIROV

8.1 SPLOŠNO O UPORABI VIROV

V sodobnem času, ko dostop do informacij poteka vse bolj digitalno, je razvrstitev virov glede na njihovo izvirnost pomembna za zagotavljanje kakovosti akademskih del. Vrste virov, ki jih lahko uporabimo v raziskovalnem delu, se delijo na primarne, sekundarne in terciarne vire.

Primarni viri predstavljajo izvirna spoznanja ali nove interpretacije znanih dejstev:

- digitalno objavljeni članki v strokovnih in znanstvenih revijah;
- e-knjige in tradicionalne knjige, ki prinašajo nove raziskave ali teoretične pristope;
- konferenčni prispevki in zborniki, dostopni v digitalni ali tiskani obliki;
- akademska dela, kot so magistrska dela in doktorske disertacije, objavljene v digitalnih repozitorijih;
- podatkovne zbirke in raziskovalne študije, dostopne preko spletnih akademskih baz.

Sekundarni viri interpretirajo in povzemajo informacije iz primarnih virov:

- učbeniki in priročniki, ki so na voljo v digitalni in tiskani obliki;
- enciklopedije in slovarji, ki so pogosto dostopni preko spletnih platform, kot je Wikipedia, ali preko digitalnih knjižničnih servisov;
- pregledni članki, ki sistematično povzemajo raziskave na določenem področju.

Terciarni viri zagotavljajo organizirano zbiranje informacij iz primarnih in sekundarnih virov, kot so:

- bibliografije in knjižni katalogi, ki so pogosto digitalizirani in dostopni preko spletnih knjižnic;
- kazala in abstrakti, ki pomagajo pri iskanju relevantnih virov v obsežnih digitalnih bazah podatkov.

Pomembnost pravilne uporabe virov:

Pri izdelavi zaključnega dela se primarni viri uporabljajo tam, kjer je to možno in primerno, saj nudijo najbolj neposreden dostop do originalnih raziskovalnih rezultatov. Sekundarni viri so koristni za pridobivanje splošnega razumevanja teme in za usmerjanje h globljemu raziskovanju s pomočjo primarnih virov. Terciarni viri so uporabni predvsem za začetno orientacijo in za iskanje primarnih ter sekundarnih virov. V sodobni digitalni dobi je poleg tradicionalnih virov na voljo široka paleta digitalnih virov, ki jih je treba ustrezno vrednotiti in izbirati glede na njihovo zanesljivost in verodostojnost. Pravilna uporaba in citiranje virov sta osnovi za zagotavljanje integritete in kredibilnosti akademskega dela.

8.2 UPORABA ORODIJ UMETNE INTELIIGENCE

Orodja umetne inteligence (UI) lahko olajšajo proces priprave zaključnih del. Med temi orodji ločimo:

- **orodja za kreiranje vsebine:** tehnološka orodja, ki uporabljajo generativno UI za samostojno generiranje novih vsebin, kot so besedila, slike, glasba in video;
- **orodja za podporo in izboljšanje vsebine:** uporabljajo negenerativno UI za analizo, izboljšanje in optimizacijo obstoječe vsebine, ki jo ustvari uporabnik, sem spadajo orodja za pregledovanje slovnice, prevajanje besedil, analizo ipd.

Pri pripravi zaključnih del je treba zagotoviti odgovorno in etično uporabo orodij UI ter upoštevati naslednja načela:

- **Akadska poštenost:** Študent je odgovoren za vsebino svojega zaključnega dela, vključno z vsemi deli, kjer je uporabljena UI. To pomeni, da mora biti sposoben utemeljiti uporabo UI in pojasniti njen vpliv na vsebino naloge ter prevzeti polno odgovornost za točnost in etičnost rezultatov. Študent je pri pripravi zaključnega dela

zavezan k spoštovanju akademske poštenosti in se zaveda, da plagiatorstvo ni dovoljeno.

- **Kritično mišljenje:** Pri uporabi orodij UI študent razmišlja kritično, vključno z vrednotenjem zanesljivosti in točnosti informacij, ki jih generirajo orodja UI, ter razvija lastne argumente in ideje na podlagi teh informacij. Glavni cilj zaključnega dela je pokazati lastno znanje, sposobnost kritičnega razmišljanja in samostojnega reševanja raziskovalnih vprašanj. Zanašanje na UI brez razvijanja lastnih raziskovalnih sposobnosti je neustrezno in v nasprotju z akademskimi cilji. Pri pisanju se mora študent sklicevati na ustrezne reference v skladu s smernicami o študiju literature, ki so opisane v priročniku. Orodja generativne UI v posameznem delu besedila ne morejo biti navedena kot vir, saj ne morejo prevzeti odgovornosti za vsebino. Uporaba orodij UI naj podpira študij, učenje in raziskovanje ter naj ne nadomešča lastnih raziskav, analize in kritičnega mišljenja.
- **Etika in odgovornost:** Pri uporabi orodij UI mora študent zagotoviti, da je uporaba teh orodij v skladu z etičnimi smernicami in akademskimi standardi. To vključuje skrb za varnost podatkov, izogibanje kršitvam avtorskih pravic in zavedanje o tveganjih in omejitvah. Študent mora biti še posebej pozoren na omejitve in tveganja, povezana z uporabo generativne UI. To vključuje možnost netočnih ali pristranskih informacij, tveganje plagiatorstva in potencialno vključevanje lažnih virov. Študent mora kritično ocenjevati vse generirane vsebine in preveriti njihovo točnost ter skladnost z raziskovalnimi standardi. Pri uporabi orodij UI je treba ravnati etično in odgovorno, spoštovati je treba avtorske pravice. Študent je odgovoren za celotno zaključno delo.
- **Transparentnost:** Uporaba UI-orodij naj bo transparentna. Študenti naj jasno navajajo uporabo UI v svojih delih. Na koncu zaključnega dela pred poglavjem literatura se doda poglavje z naslovom Uporaba orodij umetne inteligence, v katerem študent navede katera orodja UI, kako in v kakšnem obsegu je uporabljal.

Primer izjave:

Pri pripravi tega dela je avtor uporabil naslednja orodja umetne inteligence:

Ime orodja in verzija (po potrebi): npr. ChatGPT 5.1

Namen in obseg uporabe: Orodje je bilo uporabljeno za ... (npr. generiranje idej, organizacijo vsebine, analizo podatkov, pregled slovnice ipd.).

Avtor je po uporabi tega orodja vse generirane vsebine pregledal, uredil in prilagodil ter prevzema polno odgovornost za vsebino zaključnega dela. Pri uporabi orodij umetne inteligence je avtor ravnal v skladu z etičnimi smernicami in je zagotovil, da je delo skladno z akademskimi standardi in načeli akademske poštenosti.

V katerih primerih lahko uporabljamo orodja UI za ustvarjanje vsebine:

- za raziskovanje in pridobivanje informacij o določeni temi, ki služijo kot izhodišče za lastno delo;
- kot podporo pri razumevanju kompleksnih konceptov ali tematik, pri čemer se dodatno preveri zanesljivost oz. točnost informacij;
- za generiranje idej in navdiha za lastno delo, ne da bi neposredno kopirali ali parafrazirali generirano vsebino;
- pri izboljšanju pisnih sposobnosti in komunikacije, z analizo dobrih primerov pisanja, ki jih generirajo UI-orodja; študenti morajo besedila, izboljšana s pomočjo orodij UI, pregledati, jih po potrebi ponovno urediti in prevzeti polno odgovornost za končno obliko.

V katerih primerih ne smemo uporabljati orodij UI za ustvarjanje vsebine:

- neposredno kopiranje ali parafraziranje generirane vsebine brez navedbe vira in brez dodajanja lastnega razumevanja, analize ali interpretacije;
- uporaba orodij UI za izdelavo delov seminarskih, diplomskih nalog, esejev, raziskovalnih projektov ali drugih akademskih nalog brez lastnega prispevka;
- uporaba orodij UI za plagiatorstvo ali oblikovanje neetičnih, zavajajočih ali neprimernih vsebin;
- zanašanje izključno na orodja UI brez razvoja lastnih veščin, znanja in kritičnega mišljenja ali brez preverjanja informacij v zanesljivih virih.

Če se ugotovi, da so bila orodja umetne inteligence uporabljena na nedovoljen način, kar bi lahko nakazovalo na poskus zavajanja ali pridobivanja neupravičene prednosti pri ocenjevanju

svojega dela, se lahko študentu izrečejo ustrezni ukrepi in sankcije v skladu s *Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja na Univerzi v Mariboru* (2021) in *Statutom UM* (2023).

8.3 PRAVILA NAVAJANJA VIROV

Najpomembnejša značilnost strokovnega pisanja je uporaba znanstvenega aparata (Južnič, 1992; Kobeja, 2001, 2002), ki zajema **prevzemanje** (citiranje, parafraziranje, povzemanje), **dokumentiranje** spoznanj drugih avtorjev in **rabo opomb**.

Pisanje strokovnih besedil ni le ubesedovanje naših lastnih misli, ampak vedno tudi misli drugih avtorjev, saj se tako obstoječe znanje v skladu s stalno spreminjajočo se stvarnostjo dograjuje in dobiva novo kakovost, razvija se znanost. Seveda pa pripada avtorjem uporabljenih del pravica do priznanja njihovega avtorstva. Če tega ne storimo, si torej prilastimo njihove stvaritve in zagrešimo etični prekršek (plagiat). Poleg prekrška tvegamo prevzem odgovornosti za tuje napake in napor, če bi bralca zanimala podrobnosti in jih ne more iskati, pač pa mora vprašati nas.

Plagiatorstvo pomeni prisvajanje in objavljanje tujega dela kot svojega ter je prepovedano in kaznivo dejanje. Gre za predstavljanje besed ali stavkov drugih avtorjev kot svojih brez ustreznega navajanja v besedilu. Da bi se izognili plagiatstvu, je treba dosledno navajati avtorje in letnice virov v besedilu (Univerzitetna knjižnica Maribor, b. d.).

Obstaja več uveljavljenih mednarodnih standardov (stilov, sistemov) pisanja strokovnih besedil. Eden izmed teh je **APA-standard** (*Publication Manual of the American Psychological Association*, 2020).

V skladu z APA-standardom in s pravili slovenskega pravopisa (*Slovenski pravopis*, 2014) bomo v nadaljevanju predstavili osnovna področja uporabe znanstvenega aparata, in sicer:

- prevzemanje,
- dokumentiranje.

8.3.1 PREVZEMANJE

Misli drugih avtorjev lahko prevzemamo **dobesedno** ali **nedobesedno**.

a) Dobesedno prevzemanje

Dobesednemu prevzemanju najpogosteje rečemo **citiranje** ali **navajanje**, dobesednemu prevzemku (vložku) pa **citāt** ali **navedek**. Izraz **citirati** pomeni »dobesedno navesti tuje besedilo« (SSKJ⁷, 2014, str. 88), podpomen pa je »navesti vir: *citirati uporabljeno literaturo*« (SSKJ, 2014, str. 88). V praksi strokovnega pisanja izraz uporabljamo z obema pomenoma, torej kot dobesedno navajanje tujega besedila ali navajanje virov (med besedilom).

Citiramo relevantne definicije, dovršeno izražene tuje misli ali ugotovitve, katerih sporočilna vloga (npr. informacijska, motivacijska, estetska) bi se z našimi posegi (npr. z razširjanjem, krčenjem) zmanjšala, ne citiramo pa podatkov, ki predstavljajo našo osnovno splošno izobrazbo (Kobeja, 2002).

b) Nedobesedno prevzemanje

Nedobesedno prevzemanje je izražanje tujih misli z našimi. Običajno rečemo temu kar **povzemanje**, nedobesednemu prevzemku pa **povzetek**. Upoštevajoč globino in obseg prevzetih informacij ločimo dva nivoja nedobesednega prevzemanja:

- **parafraziranje**, glagolnik od **parafrazirati**: »na novo, drugače predstavljati ali razlagati že znano temo« (SSKJ, 2014, str. 818);
- **povzemanje**, glagolnik od **povzemati**: »na kratko navajati, podajati glavne, bistvene misli sporočila, zlasti napisanega« (SSKJ, 2014, str. 958).

Pri parafrazi je torej celotna izvirna vsebina predstavljena na drugačen način (bolj strnjeno ali razširjeno), pri povzetku pa zgoščeno izrazimo le bistvo prevzetega sporočila; torej je parafraza po informacijski vrednosti bližja izvirnemu besedilu kot povzetek, ki strnjeno predstavlja le njegovo bistvo.

---

⁷ Slovar slovenskega knjižnega jezika.

☞ **Pravila prevzemanja**

Za korektno prevzemanje, torej citiranje, parafraziranje in povzemanje, obstajajo določena **pravila** (gl. *Publication Manual of the American Psychological Association*, 2020; *Slovenski pravopis*, 2014). V nadaljevanju predstavljamo nekaj ključnih:

- (1) Razvidno mora biti **avtorstvo** vsakega **prevzemka** (citata, povzetka).
- (2) **Citat** mora biti vizualno dobro **ločen** od preostalega besedila, in sicer:
  - kratki oz. **vrinjeni citat** (manj kot 40 besed) ločimo z **dvojnimi narekovaji**;
  - daljšega oz. **samostojnega citata** (nad 40 besed) ne označimo z narekovaji, ampak ga po dvopičju na koncu zadnje vrstice damo v **samostojni odstavek** in ga zamaknemo 0,5 od levega roba.
- (3) Dopustni so naslednji **posegi v citat**:
  - **Izpusti iz citata** (elipse): izpust znotraj stavka označimo s tremi zaporednimi pikami, med stavki pa s štirimi (prva pika pomeni konec prvega citiranega stavka, njej pa sledijo tri zaporedne pike izpusta); ker pa je tropičje tudi ločilo, s katerim pisec zaznamuje svojo nedokončano misel, lahko pride do zamenjav med ločili, zato je bolje, če postavimo tropičje v **poševni** oklepaj, pri čemer je tropičje obojestransko stično; oklepaj pa ne:

Besedilo /.../ besedilo.

Pri izpuščanju delov izvirnega besedila moramo paziti, da s tem njegovega prvotnega pomena ne spreminjamo.
  - **Vrinki v citat** (interpolacije): vrinke postavimo v **oglati** oklepaj, pri čemer je vrinek na obeh straneh stičen, oklepaj pa ne:

Besedilo [vrinek] besedilo.

Vrivanje lastnih dopolnil uporabljamo v primeru težjih, manj razumljivih citatov.

- **Poudarki:** če želimo besedo ali sklop besed v citatu poudariti, jih pišemo *kurzivno* (poševno) in ta poseg označimo takoj za tem z opombo v oglatem oklepaju:

Besedilo *poudarek* [poudarek dodan].

- Citiramo, parafraziramo oz. povzemamo praviloma samo iz **primarnega** (izvirnega) **dela**, izjemoma (če izvirno delo ni dostopno) iz sekundarnega, kar seveda ustrezno dokumentiramo.

8.3.2 DOKUMENTIRANJE

Vse, kar smo prevzeli (citirali, parafrazirali, povzeli) moramo dokumentirati, in sicer v besedilu z **bibliografskimi sklici** ali **referencami** in ob koncu dela v seznamu literature z **bibliografskimi opisi**.

a) BIBLIOGRAFSKI SKLICI / REFERENCE

Za citiranje virov med besedilom uporabljamo sistem **avtor – letnica** (harvardski sistem); to pomeni, da ima referenca, ki jo navedemo v oklepaju po prevzemku (citat, parafrazi, povzetku), dve osnovni, z vejico ločeni, sestavini, in sicer priimek avtorja in letnico izdaje dela:

Besedilo (Avtor, letnica)

To je osnovna oblika reference v besedilu, ki pa ima več specifičnih pojavnih oblik, pogojenih z raznolikostjo virov (npr. vir z enim ali več avtorji, brez avtorja ...) in vrsto prevzemka (citat, parafraza, povzetek), za oblikovanje pa seveda veljajo specifična pravila.

☞ **Pravila in primeri citiranja virov med besedilom**

V nadaljevanju bomo pravila in primere prikazali v skladu z veljavnimi pravili (*Publication Manual of the American Psychological Association*, 2020; *Slovenski pravopis*, 2014).

Preglednica

1

Pravila s primeri referenc

PRAVILO	PRIMER OBLIKE SKLICA/REFERENCE	PRIMER PREVZETEGA BESEDILA Z REFERENCO
1. En avtor		
V oklepaju navedemo, ločeno z vejico, priimek avtorja in letnico izdaje dela.	(Kobal, 2000)	Samopodoba se z leti čedalje bolj strukturira (Kobal, 2000).
	Kobal (2000)	Kobal (2000) poudarja, da se samopodoba z leti čedalje bolj strukturira.
2. Dva avtorja		
V oklepaju navedemo, ločeno z veznikom »in«, priimek obeh avtorjev.	(Hus in Jančič Hegediš, 2023)	K ohranjanju kulturne dediščine je treba spodbuditi že najmlajše (Hus in Jančič Hegediš, 2023).
	Hus in Jančič Hegediš (2023)	Hus in Jančič Hegediš (2023) izpostavljata, da je k ohranjanju kulturne dediščine treba spodbuditi že najmlajše.
3. Trije avtorji ali več		
Vsakič navedemo (tudi ob prvem navajanju) le prvega avtorja in dodamo »idr.«.	(Torkar idr., 2022)	Doživljajska predstavitev živali je specialna metoda procesa

PRAVILO	PRIMER OBLIKE SKLICA/REFERENCE	PRIMER PREVZETEGA BESEDILA Z REFERENCO
		izkušenjskega učenja (Torkar idr., 2022).
	Torkar idr. (2022)	Torkar idr. (2022) doživljajsko predstavitev živali opredeljujejo kot specialno metodo procesa izkušenjskega učenja.
4. Dela brez avtorja		
Če knjiga nima navedenega avtorja ali urednika, uporabimo namesto avtorjevega priimka <i>začetne besede naslova</i> knjige in leto izdaje. Pri tem pazimo, da v besedilu uporabljamo poševni tisk.	(<i>Stres pri šolarjih</i> , 2022)	Raziskava (<i>Stres pri šolarjih</i> , 2022) je potrdila, da je glavna skrb šolajočih se otrok njihova šolska uspešnost.
	<i>Stres pri šolarjih</i> (2022)	V raziskavi <i>Stres pri šolarjih</i> (2022) je bilo ugotovljeno, da je glavna skrb šolajočih se otrok njihova šolska uspešnost.
5. Dela brez letnice (datuma)		
Datum, naveden med besedilom, se mora ujemati z datumom v seznamu virov. Navajamo samo leto. V primeru, da datuma oz. leta ni, je neznan oz. ga ne moremo določiti, uporabimo okrajšavo »b. d.«, kar pomeni »brez datuma«.	(Helmuth, b. d.)	Ljudi je v informacijski dobi treba pripraviti za vseživljenjsko samostojno učenje (Helmuth, b. d.).
Za piko v okrajšavi je presledek.	Helmuth (b. d.)	Helmuth (b. d.) poudarja, da je ljudi v informacijski dobi treba pripraviti za vseživljenjsko učenje.

PRAVILO	PRIMER OBLIKE SKLICA/REFERENCE	PRIMER PREVZETEGA BESEDILA Z REFERENCO
7. Več del znotraj istega oklepaja (sklica)		
7.1 Več del istega avtorja (oz. iste skupine avtorjev) z isto letnico izdaje		
Dela ločimo z malimi črkami »a«, »b«, »c« itd., ki stojijo ob letnicah, ločenih z vejico; črko »a« dobi delo, ki je v seznamu literature glede na naslov pred ostalimi.	(Vogrinc, 2023a, 2023b)	Učencem je treba zagotoviti varno in spodbudno učno okolje (Vogrinc, 2023a, 2023b).
	Vogrinc (2023a, 2023b)	Vogrinc (2023a, 2023b) opozarja, da je učencem treba zagotoviti varno in spodbudno učno okolje.
7.2 Več del istega avtorja (oz. iste skupine avtorjev), urejenih po letnici oddaje		
Avtorja (skupino avtorjev) navedemo le na začetku, nato pa z vejicami ločene letnice izdaje del (od starejših k mlajšim).	(Plavčak, 2022, 2023)	Individualizacija je obče pedagoško načelo (Plavčak, 2022, 2023).
	Plavčak (2022, 2023)	Plavčak (2022, 2023) individualizacijo opredeljuje kot obče pedagoško načelo.
7.3 Več del različnih avtorjev		

PRAVILO	PRIMER OBLIKE SKLICA/REFERENCE	PRIMER PREVZETEGA BESEDILA Z REFERENCO
V oklepaju, ločeno s podpičjem, navedemo dela po abecednem redu priimka prvega avtorja z letnico njihove izdaje.	(Plavčak, 2020; Schmidt Krajnc, 2019; Štefanc, 2021)	Več empiričnih raziskav (Plavčak, 2020; Schmidt Krajnc, 2019; Štefanc, 2021) potrjuje pozitivno zvezo med individualizacijo in učnim uspehom.
	Plavčak (2020), Schmidt Krajnc (2019) in Štefanc (2021)	Plavčak (2020), Schmidt Krajnc (2019) in Štefanc (2021) v svojih raziskavah potrjujejo pozitivno zvezo med individualizacijo in učnim uspehom.
8. Posredno prevzemanje		
Če primarno (izvirno) delo ni dostopno, prevzemamo (citiramo, parafraziramo, povzemamo) iz sekundarnega vira.	(Poljak, 1970, v Štefanc, 2021)	Načelo individualizacije je povezano s socializacijo (Poljak, 1970, v Štefanc, 2021).
V tem primeru navedemo ob prevzemku v istem oklepaju najprej sklic na primarno delo, nato pa še na sekundarno. V seznamu literature navedemo sekundarni vir.	Poljak (1970, v Štefanc, 2021)	Poljak (1970, v Štefanc, 2021) načelo individualizacije povezuje s socializacijo.
Vedno poskušamo priti do izvirnega dela.		
9. Navajanje strani in drugih prvin dela		
a) Strani navajamo v vseh primerih citiranja, torej dobesednega prevzemanja, in sicer tako, da za letnico postavimo vejico in nato napišemo okrajšavo za stran	(Košir, 2021, str. 48)	Na osnovi novejših raziskav sklepamo, da je »za spodbujanje kakovostnega učenja študentov potrebno tudi poznavanje sodobnih znanstvenih

PRAVILO	PRIMER OBLIKE SKLICA/REFERENCE	PRIMER PREVZETEGA BESEDILA Z REFERENCO
(»str.«) ter številko strani oz. obseg strani z dvema številkami s stičnim pomišljajem.		spoznanj s področja učenja in poučevanja« (Košir, 2021, str. 48).
b) Ob strani lahko mesto prevzemka (citata, povzetka) označimo še z drugimi prvinami, npr. s številko (črko) poglavja, člena, priloge, slike, preglednice, in sicer tako, da za letnico postavimo vejico, nato napišemo (običajno okrajšavo) določene prvine dela (npr. poglavje »pogl.«, člen »čl.«, priloga »pril.«, slika »sl.«, preglednica »preg.«) in številko (črko) v primeru prilog.	(Žižmond, 2018, pril. 4) (Zakon o šolski inšpekciji, 1996, čl. 8)	Študent prijavi svoje zaključno delo na posebnem obrazcu »Prijava teme zaključnega dela« (Žižmond, 2018, pril. 4). Izvedenec ugotavlja, ali je učitelj izvajal pouk v skladu s kriteriji »objektivnosti, kritičnosti in pluralnosti« (Zakon o šolski inšpekciji, 1996, čl. 8).
Če številke strani niso znane (kot pri številnih elektronskih virih, kjer strani niso označene), uporabimo številko odstavka.		»Po razpustitvi jezuitov so decembra 1774 poddržavili šolstvo in uvedli splošno šolsko obveznost« (Šolske reforme, 2018, odstavek 1).

Na koncu dela (v seznamu literature) navedemo vse v besedilu citirane vire in ne drugih, ki smo jih sicer študirali, vendar pa pri pisanju iz njih misli nismo prevzemali (citirali, povzemali), zato zanje v besedilu ni bibliografskih sklicev (referenc) in s tem tudi ne bibliografskih opisov ob koncu dela.

Med bibliografskimi sklici ali referencami v besedilu in bibliografskimi opisi v seznamu literature mora namreč obstajati popolno ujemanje, torej vsak bibliografski sklic v besedilu ima v seznamu literature svoj opis in obratno, za vsak bibliografski opis v seznamu obstaja vsaj en sklic nekje v besedilu (*Publication Manual of the American Psychological Association*, 2020).

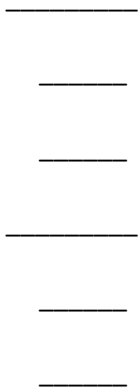

Pravila navajanja virov

Za korektno oblikovanje bibliografskih opisov, torej navajanje virov ob koncu dela, obstajajo določena **pravila** (*Publication Manual of the American Psychological Association*, 2020; *Slovenski pravopis*, 2014). Poglejmo nekaj najbolj relevantnih:

(1) Vsak **bibliografski opis** (delo, vir) obravnavamo kot **samostojen odstavek**, zato ga zaključimo s **piko**, razen če gre za elektronski vir.

(2) Vsi v seznamu literature zajeti bibliografski opisi (dela, viri) naj bodo levostransko poravnani, napisani v obliki t. i. **visečih odstavkov** (v urejevalniku MS Word: Odstavek – zamikanje – posebno – viseče):

(3) Bibliografske opise (dela, vire) uredimo po **abecednem redu priimka** prvega avtorja (lahko tudi korporacije kot nosilca odgovornosti ali naslova, če avtor ni znan) in jih ne oštevilčimo.

(4) Če je na seznamu **več virov** oz. bibliografskih opisov **z istim prvim avtorjem**, veljajo naslednja specifična pravila:

- več virov z istim prvim avtorjem uredimo **po letnici izdaje** (začnemo z najstarejšim);

- več virov z istim prvim avtorjem in enako letnico izdaje uredimo abecedno **po naslovu**, letnicam pa **pripišemo male črke** »a«, »b«, »c« ..., ki so tudi ob letnicah v bibliografskih sklicih;
- več virov z istim prvim avtorjem, ki je v vlogi samostojnega (edinega) avtorja in prvega avtorja skupnega dela, uredimo v smeri **od samostojnih k skupnim delom**, in sicer abecedno po priimkih soavtorjev.

(5) V kolikor **avtor ni znan**, je na prvem mestu (na mestu priimka) bibliografskega opisa **naslov dela**.

(6) V primeru vira z **več avtorji** navedemo **do vključno 20 avtorjev**. Pred zadnjim avtorjem zapišemo veznik »in«.

Če je avtorjev **več kot 20**, navedemo prvih 19 avtorjev, dodamo tri pike in zadnjega avtorja.

(7) **Akademskih nazivov** avtorja (npr. dr., prof.) **ne pišemo**.

(8) **Leto** (datum) izdaje navedemo **v oklepaju** po navedbi avtorja ali naslova (ko avtor ni znan); če pa letnica oz. datum izida ni znan, zapišemo na tem mestu okrajšavo »**b. d.**« (brez datuma); za vire, ki še niso izšli, so pa v tisku, navedemo v oklepaju namesto letnice (datuma) sporočilo »**v tisku**«.

(9) **Kurzivno** (v poševnem tisku) pišemo **naslove del** (npr. knjig, zbornikov, poročil, filmov) ter **ime** in **letnik** (volumen) **revije**.

(10) **Tuje vire** navajamo **v izvirnem jeziku**, lahko pa dodamo neposredno za originalnim naslovom v oglatem oklepaju še prevod.

Navedenim temeljnim, splošnim (z vidika vrste virov) pravilom navajanja virov v seznamu literature sledijo primeri, in sicer splošne oblike bibliografskih opisov z aplikacijami.

VRSTE VIROV	PRIMERI
Monografije (knjige) in deli	
En avtor	Vogrinc, J. (2008). <i>Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju</i> . Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani.
Dva avtorja	Lepičnik-Vodopivec, J. in Hmelak, M. (2019). <i>Spodbudno okolje in participacija predšolskega otroka v vrtcu</i> . Založba Univerze na Primorskem.
Trije ali več avtorjev, do vključno 20 avtorjev	Blažič, M., Ivanuš Grmek, M., Kramar, M. in Strmčnik, F. (2003). <i>Didaktika: visokošolski učbenik</i> . Visokošolsko središče, Inštitut za raziskovalno in razvojno delo.
	<i>Navedite vse avtorje do vključno 20. Pred priimkom zadnjega avtorja vključite veznik »in«.</i>
Več kot 20 avtorjev	Loannidis, N. M., Rothstein, J. H., Pejaver, V., Middelha, S., McDonnell, S., Baheti, S., Musolf, A., Li, Q., Holzinger, E., Karyadi, D., Cannon-Albright, L., Teerlink, C. C., Stanford, J. L., Isaacs, W. B., Xu, J., Cooney, K., Lange, E., Schleutker, J., Carpten, J. D., ... Weiver, S. (2016). Revel: An ensemble method for predicting the pathogenicity of rare missense variants. <i>American Journal of Human Genetics</i> , 99(4), 877–885. https://doi.org/10.1016/j.ajhg.2016.08.016
	<i>Navedite prvih 19 avtorjev, nato zapišite tri pike (...) in dodajte priimek zadnjega avtorja.</i>
Več izdaj	Marentič Požarnik, B. (2024). <i>Psihologija učenja in pouka: od poučevanja k učenju</i> (2. izd.). DZS.
Monografija z enim ali več uredniki	Kobolt, A. (ur.). (2015). <i>Moči, izzivi, vizije vzgojnih zavodov</i> . Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
	Gaber, S. in Tašner, V. (ur.). (2019). <i>Misliti socialne inovacije</i> . Univerza v

	Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
Knjiga, katere avtor/urednik ni znan	<i>Publication manual of the American Psychological Association: the official guide to APA style</i> (7. izd.). (2020). American Psychological Association.
Elektronska verzija tiskane knjige	Devjak, T. (ur). (2015). <i>Vpliv družbenih sprememb na vzgojo in izobraževanje</i> . Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta. https://zalozba.pef.uni-lj.si/index.php/zalozba/catalog/view/164/383/372-1
	<i>Dodatna pojasnila: Na koncu (za http-naslovom) pike ne pišemo.</i>
Samo elektronska verzija knjige	Košir, K. (2017). <i>Pedagoška psihologija za učitelje: izbrane teme</i> . Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/209
	<i>Dodatna pojasnila: Na koncu (za http-naslovom) pike ne pišemo.</i>
Knjiga z DOI-oznako	Wortham, S. (2020). <i>Hope: the politics of optimism</i> . Bloomsbury Academic. http://dx.doi.org/10.5040/9781350105324
	<i>Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.</i>
Poglavje v knjigi z urednikom	Devjak, T. in Berčnik, S. (2017). Ali lahko skupni ocenjevalni okvir kakovosti v javnem sektorju CAF prenesemo v vrtce in šole? V T. Devjak in I. Saksida (ur.), <i>Kakovost in ocenjevanje znanja</i> (str. 45–60). Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
Referenčna literatura	
Slovar in tiskana enciklopedija	<i>Priročni latinsko-slovenski slovar</i> . (2021). DZS.
	<i>Enciklopedija Slovenije</i> 2. (1988). Mladinska knjiga.
Definicija iz spletnega slovarja brez avtorja in datuma	<i>Slovar SSKJ je v okviru FRAN-a. To so slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.</i>
	Vzgoja. (2014). V <i>Slovar slovenskega knjižnega jezika</i> (2. dopolnjena in deloma prenovljena izd.). https://fran.si/133/sskj2-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika-2/4548242/vzgoja?FilteredDictionaryIds=133&View=1&Query=*Vzgoja
	<i>Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.</i>

Visokošolska zaključna dela

Diplomska, magistrska in doktorska dela, dostopna le v tiskani obliki Planko, T. (2007). *Vzgoja in izobraževanje za svobodo človeka* [Diplomsko delo]. Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta.

Klarič, T. (2007). *Vzgoja in izobraževanje za človekove pravice* [Magistrsko delo]. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Kukovec, M. (2004). *Vrednotenje in samovrednotenje učinkovitosti učiteljev angleškega jezika* [Doktorska disertacija]. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Diplomska, magistrska in doktorska dela, dostopna na spletu (npr. v Repozitoriju Univerze v Ljubljani (RUL), PeFprints (del RUL), ProQuest Dissertation in Theses Global ...) Menih, T. (2023). *Zaznave strokovnih delavcev in staršev glede praznikov, običajev in navad v predšolskem obdobju otrok* [Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta]. DKUM. <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=84363>

Kolar, Š. (2024). *Sodelovanje učiteljev s starši priseljencev* [Magistrsko delo, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta]. DKUM. <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=86919>

Plavčak, D. (2020). *Socialne spretnosti učencev v osnovni šoli s prilagojenim programom* [Doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta]. PeFprints. <http://pefprints.pef.uni-lj.si/6231/>

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Konferenčna gradiva

Zbornik s posvetovanja z enim ali več uredniki Metljak, M. (ur.). (2017). *Kakovost in ocenjevanje znanja: zbornik povzetkov: mednarodni posvet Partnerstvo Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani in vzgojno-izobraževalnih inštitucij*. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

Elektronski zbornik z urednikom Orel, M. in Jurjevčič, S. (ur.). (2017). *Modern approaches to teaching the coming generations: International Conference EDUvision*. EDUvision. <http://www.eduvision.si/Content/Docs/The Book of Papers EDUvision 2017.pdf>

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Prispevek v tiskanem zborniku z urednikom	Bajc, J., Zaplotnik, Ž., Živčič, M. in Čarman, M. (2012). Izračun lokalnih magnitud potresov iz podatkov Državne mreže potresnih opazovalnic. V M. Kuhar (ur.), <i>17. strokovno srečanje Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko</i> (str. 127–134). Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.
Prispevek v elektronskem zborniku z urednikom	Zgaga, P. (2023). Milestones in teacher education: looking back, looking forward. V A. Lipovec in J. Usenik (ur.), <i>Perspectives on teacher education and development</i> (str. 55-69). University of Maribor, University Press. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/770
<i>Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.</i>	
Prispevek v zborniku brez urednika	Kostanjevec, S. in Erjavšek, M. (2019). Pomen prehranskega izobraževanja otrok in mladostnikov za oblikovanje zdravih prehranjevalnih navad. V <i>Živilstvo in prehrana med tradicijo in inovacijo: 30. Bitenčevi živilski dnevi 2019</i> (str. 155–170). Biotehniška fakulteta, Oddelek za živilstvo.
Prispevek, objavljen na spletni strani dogodka	Potočnik, R. in Devetak, I. (2018). <i>The differences between pre-service fine art and primary school teachers knowledge about materials of fine art paintings</i> [Poster]. Scientific and social interventions in art education: Insea2018, Aalto University. https://wiki.aalto.fi/display/IP/Insea2018+programme+Home?preview=/137792704/139662527/European%20Regional%20InSEA%20Congress%202018%20-%20potoknic.pdf
<i>Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.</i>	
Članki	
Članek iz tiskanega časnika	Košir, K. (13. 4. 2023). Večina mladostnikov nasilja ne odobrava. <i>Večer</i> , 79(85), 5.
Članek iz tiskane revije	Ivanuš Grmek, M., Javornik, M. in Ograjšek, S. (2020). Nekatere didaktične značilnosti poučevanja na Univerzi v Mariboru z vidika študentov. <i>Sodobna pedagogika</i> , 71(2), 24–39.
Članek iz tiskane revije brez avtorja	Litij-ionske baterije prinesle Nobelovo nagrado (2019). <i>Moj mikro</i> , 29(11), 11.
Članek iz spletnega časnika	Levičnik, V. (5. 6. 2024). Vzljubili pouk na prostem. <i>Dnevnik</i> . https://www.dnevnik.si/1043051408/lokalno/ljubljana/vzljubili-pouk-na-prostem
<i>Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.</i>	

Članek v elektronski verziji z DOI, URN	Selan, J. in Metljak, M. (2023). Developing and Validating the Competency Profile for Teaching and Learning Research Integrity. <i>CEPS journal: Center for Educational Policy Studies Journal</i> , 13(3), 33–74. https://doi.org/10.26529/cepsj.1618

Dubovicki, S., Banjari, I. in Štefanc, D. (2014). Odnos študentov do kakovosti visokošolskega pouka. *Sodobna pedagogika*, 65(2), 80–97.
URN:NBN:SI:doc-RE621ZXR

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Članek v elektronski verziji brez trajnega identifikatorja (npr. brez DOI), a z delujočo povezavo URL	Branscum, A. Y. (2024). Best Practices of Online Teaching in Service-Learning. <i>Journal of Service-Learning in Higher Education</i> , 18, 5–11. https://journals.sfu.ca/jslhe/index.php/jslhe

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Članek, sprejet v objavo, a še neuvrščen v številko revije; dostopen na spletni strani založnika	Cruza, E. P., Groshausb. M., Guedesa, A. L. P. in Puppoc, J. P. (v tisku). Biclique graphs of interval bigraphs. <i>Discrete Applied Mathematics</i> . https://doi.org/10.1016/j.dam.2020.02.010

Članek s spletne strani brez avtorja in letnice	<i>Kaj je gozdna pedagogika?</i> (b. d.). Varuška Živa. https://www.varuska-ziva.si/gozdna-pedagogika/

Poročila, zakonodajni, pravni dokumenti

Mednje sodijo raziskovalna poročila, delovna poročila, tehnična poročila, elaborati. To so največkrat knjige v tiskani obliki ali na spletu kot PDF-dokument, zato je način citiranja popolnoma enak kot pri knjigi, samo da za naslovom dodamo v oklepaju vrsto poročila in/ali dodeljene identifikacijske številke. V poševnem tisku pišemo naslove poročil.

Avtor (po navadi skupina avtorjev) je isti kot založnik	Zavod Republike Slovenije za šolstvo. (2019). <i>Letno poročilo o delu Zavoda Republike Slovenije za šolstvo za obdobje od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2018</i> . https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2020/06/2019-02-21-porocilo-2018.pdf

Če imamo poročilo vladne agencije ali organizacije, kjer je avtor isti kot založnik, izpustimo ime založnika pred spletno povezavo.

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Poročilo delovne ali kake druge skupine neke organizacije (task force, working group, group)	British cardiovascular society working group. (2020). <i>The future of cardiology: a paper produced by the british cardiovascular society working group on the future of cardiology</i> . British cardiovascular society. https://www.britishcardiosocietysociety.org/__data/assets/pdf_file/0/010/21142/BCS-Future-of-Cardiology-17-Aug-2020.pdf

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Zakon, objavljen v Uradnem listu RS	Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1). (2011). <i>Uradni list RS</i> , št. 58/11, 40/12 – ZUJF, 90/12 in 41/17 – ZOPOPP. http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5896#

V poševnem tisku pišemo naslov revije, kar Uradni list je. Določanje datuma (leta) je lahko problem, ker imamo po navadi navedeno: datum sprejetja, datum objave, datum začetka veljavnosti in datum začetka uporabe. Navedemo leto sprejetja.

Učni načrti s strani ministrstva	<i>Učni načrt. Osnovna šola z italijanskim učnim jezikom. Družba.</i> (2011). Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_druzba_OSII.pdf

Program osnovna šola angleščina. Učni načrt. (2016). Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_anglescina.pdf

Kurikulum za vrtce. (2025). Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Sektor-za-predsolsko-vzgojo/Dokumenti-smernice/KURIKULUM-ZA-VRTCE-2025.pdf>

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Druge spletne objave (spletne strani, podstrani)

Spletna stran brez avtorja in datuma objave	<i>K-12 Computer science framework. (b. d.). http://www.k12cs.org</i>

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Spletna stran s skupinskim avtorjem (organizacijo) brez datuma	<i>Zavod RS za šolstvo. (b. d.). <i>Usmerjanje otrok s posebnimi potrebami</i>. https://www.zrss.si/usmerjanje-otrok-posebne-potrebe/</i>

Spletna stran z avtorjem/organizacijo in datumom objave	<i>Smith, T. (11. 6. 2015). <i>7 Fun games and activities for 4-year-olds</i>. Care.com. https://www.care.com/c/stories/4108/7-fun-games-and-activities-for-4-year-olds/</i>

*World Health Organization (16. 2. 2018). *Infant and young child feeding*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/infant-and-young-child-feeding>*

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

Avdiovizualni mediji

Sem uvrščamo zvočne posnetke, videoposnetke, glasbene zgoščenke, CD-ROM-e, kartografsko gradivo, televizijske in radijske posnetke. Za vse te vire moramo za naslovom v oglatih oklepajih napisati vrsto gradiva: [CD-ROM], [radijski posnetek], [televizijski posnetek].

Zvočni posnetek (CD-ROM)	<i>Makarovič, S. (2016). <i>Samo še eno!</i> [Zvočni CD]. Mladinska knjiga.</i>
Video pridobljen s spleta (Youtube, TED talk itd.)	<i>Pavlič, M. (2019). <i>Priročna video slovnica slovenskega znakovnega jezika</i> [Video]. http://szj.si/default.aspx?category=a6a832d5-0699-11e9-8051-664613a3acef</i>

Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.

*National and University Library (2016, April 28). *Simpozij ob 75-letnici Brede Smolnikar* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=dZNYF85PebU&t=6904s>*

*Wertheim, M. (2009, April). *The beautiful math of coral*. [Video]. TED talk. https://www.ted.com/talks/margaret_wertheim_the_beautiful_math_of_coral?language=en*

<i>Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.</i>	
Podcast	Brezovar, S. (20. 2. 2015). <i>Človek uporablja 10 % možganov? Mit!</i> [Podkast]. Podcast Številke (MMC). https://4d.rtv slo.si/arhiv/%20stevilke/174320105
Radijska ali televizijska oddaja iz spletnega arhiva	Strle, T. (17. 12. 2015). <i>Odločitve, odločitve ...</i> Oddaja Možgani na dlani, Radio Slovenija, Prvi program. https://radioprvi.rtv slo.si/2015/12/odlocitveodlocitve/ Žerjal, N. in Pižorn, K. (24. 12. 2019). <i>Kdaj otroke učiti tujih jezikov?</i> Oddaja Dobro jutro, RTV SLO 1. https://4d.rtv slo.si/arhiv/dobro-jutro/174639915
<i>Dodatna pojasnila: Na koncu pike ne pišemo.</i>	
Blog	Kesič Dimic, K. (16. 11. 2019). Je počasnost nova drugačnost? <i>Katarina Kesič Dimic</i>. [Blog]. http://www.katarinakesicdimic.com/index.html
<i>Dodatna pojasnila: V poševnem tisku je naslov bloga.</i>	
Orodja umetne inteligence	
	OpenAI ChatGPT. (2024, 16. april). [Generirano besedilo na vprašanje, kako učenci dojemajo eksperimentalno-raziskovalno delo ob uporabi IKT]. https://chat.openai.com/ Ought Elicit. (2024, 16. april). [Generirano besedilo na vprašanje, kako učenci dojemajo eksperimentalno-raziskovalno delo ob uporabi IKT]. https://elicit.com/